

CHKD NOV 12 1961

V I E N Y B Ė

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

75 M. 43 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1961 M. LAPKRIČIO (NOVEMBER) 10 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Dabar

Juozas Tysliava

"Dėl nelemtos Dr. A. Trimako sensacijos "Naujienos vėl paskyrė keletą savo laikraščio skilčių. Šį kartą dr. A. Trimakui Naujienose daromas tiesioginis priekaištas dėl jo žygio į Washingtoną. Esą, —

"Šis jo žygis nesuderinamas su Alto — Vliko bendradarbiavimo susitarimu, buvo visai bereikalingas, nes tuos gandus, kuriais jisai pasiškubino nugąsdinti visuomenę, būtų daug geriau galėjęs iširti Lietuvos pasiuntinys Washingtonė: reikėjo tik jam paskambinti."

Reikalas sukasi apie tuos pačius gandus, tai yra — kad angilai su amerikiečiais esą sutarę dėl Pabaltijo valstybių pripažinimo sovietams ir kad tuo būdu gresia uždarymo pavojus Lietuvos pasiuntinybei Washingtonė.

Tiesa, kad tiems gandams iširti būtų užtekę "tik paskambinti" Lietuvos pasiuntiniui Washingtonė. Bet Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomojo Komiteto nariai, kurie jau keholika metų varsto Valstybės Departamento duris Washingtonė, šiuo praktišku ir svarbiausia, mažai kaštuojančiu patarimu betgi nesinaudoja. Matyt, jie mano, kad asmeniško kontakto niekas negali pakeisti.

Labai galimas daiktas, kad ir dr. Trimakas, stebėdamas "besiniaukiantį horizontą ties Pabaltijo valstybėmis", nusprendė pats asmeniškai iširti tuos, anot J. Kajecko, "Lietuvai nepalankius gandus".

Nenuostabu, kad VLIK'o pirmininkas nuvažiavo į Washingtoną ir, kartu su Lietuvos pasiuntiniu, stengėsi iširti tuos gandus, kurie jį buvo pasiekę New Yorke. Šiais tarptautinės politikos netikrumo laikais su gaudais imasi net suvereninių valstybių galvos, o ką jau bekalbėti apie laisvės netekusių tautų rezistencijos organus...

Višuomenei, kuri savo aukomis remia visų mūsų veiksmų pastangas išlaisvinti Lietuvą, gali būti nuostabu tik tai, ką dabar Naujienos paskelbė, būtent, kad šis dr. Trimako žygis "nesuderinamas su Alto — Vliko bendradarbiavimo susitarimu"...

Nejaugi tuo būdu norima pasakyti, kad VLIK'o pirmininkas, be Amerikos Lietuvių Tarybos sutikimo, neturi teisės Lietuvos laisvės reikalais nuvažiuoti net į Washingtoną?

Vienas skaitytojas teiraujasi, "kodėl VLIK'o pirmininkas, savo pa-

Nukelta į 4 psl.

Neseniai Vilniuje lankėsi grupė turistų iš Ceilono. Didžiausią išpuilį jiems padaręs Vilniaus universiteto šokių ansamblis. — Pas mus, Ceilone irgi gražiai šoka, bet jūsų šokiai mus tiesiog sužavėjo, kalbėjo ansambliciams savo ir kitų svečių vardu ceilonietis p. Piri (kairė). Sprendžiant iš nuotraukos, tuo komplimentu ansambliciai, atrodo, buvo patenkinti.

Perrinktas Wagneris, išrinktas Hughes

New Yorko ir New Jersey rinkimais domėjosi visa Amerika. Mat, New Yorko miesto mero Wagnerio perrinkimas trečiajam terminui ir Hughes išrinkimas New Jersey gubernatorium laikoma demokratų administracijos laimėjimu.

Demokratų ir republikonų kandidatai gavo moralinės paramos iš buvusio prezidento Eisenhowerio ir prezidento Kennedy. Abu lankėsi New Jersey ir abu "laimėjo" savo kandidatus.

Robertas F. Wagneris šį kartą buvo perrinktas net 400,000 balsų persvara prieš republikonų kandidatą Lefkowitzą. Kai dėl Richardo J. Hughes, tai jis savo oponentą James P. Mitchell "sumušė" tik 38,509 balsais. Mitchell, kaip buvęs darbo sekretorius Eisenhowerio kabinete, buvo laikomas gana populiariu kandidatu. Pažymėtina, kad Hughes asmenyje New Jersey valstybė pirmą kartą istorijoje išsirinko kataliką gubernatorium.

Šie rinkimai New Yorko mieste ir valstybėje buvo stebėtinai dar ir kitu atžvilgiu. Buvo priimtas naujo New Yorko miesto čarterio projektas, taip pat priimta valstybės konstitucijos pataisa, liečianti teismų reformą.

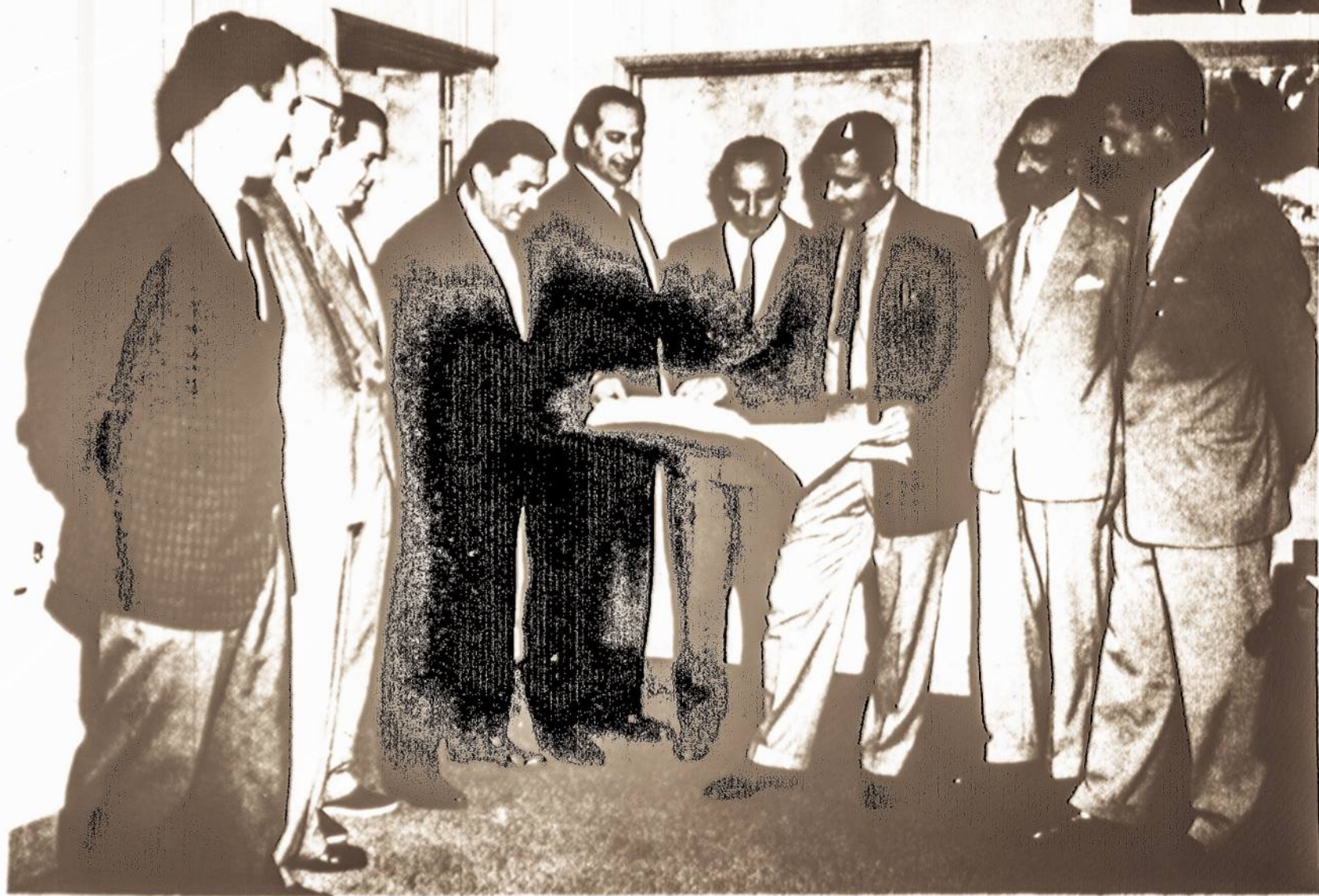
Bet ir demokratai ne visas vietas laimėjo. Pavyzdžiui, Syracuse, Utica ir Buffalo miestų merais išrinkti republikonai. Yra ir daugiau vietų, kurios teko republikonų partijos kandidatams.

BLAZAS ATSIŠTATYDINO IŠ VLIKO PREZIDIUMO

Kaip praėjusio mėnesio pranešama, Henrikas Blazas lankėsi Chicagoje, kur dalyvavo Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos centro valdybos posėdyje. Tame posėdyje apsvačius padėti, liaudininkų centro komitetas pritarė Henriko Blazo atsistatydinimui iš VLIK'o prezidiumo sekretoriaus pareigų. H. Blazas atsistatydino nuo lapkričio 1 d.

Lietuviai Kalifornijoje

Vladas Bakunas

Miltonas Starkus (rankose laikas žemėlapi) su neseniai Amerikoje viešėjusia Jugoslavijos viešųjų kelių statybos delegacija, kuri ypač domėjosi Kalifornijos plentų išdėstymu ir statyba.

Lietuvio studija apie plentų tinklą

Šiomis dienomis išėjusiame Kalifornijos valstybės oficialaus, valdiško, žurnalo "California Highways and Public Works" paspaudiniuose laidoje paskelbtas Miltono Starkaus straipsnis "Los Angeles Renaissance". Straipsnyje, kuris gausiai iliustruotas dabartiniams Los Angeles vidurinėsios vaizdais ir suprojektuotų ateities pastatų ir vietovių nuotraukomis, paduodama apščiata statistinės medžiagos apie Los Angeles miesto augimą, kur tarp kito sakoma, kad 1980 metais Los Angeles gyventojų skaičius sieks 11,800,000 (1961 m. liepos 1 d. buvo 6,251,204).

Miltonas Starkus šiame savo straipsnyje, apimančiame beveik 25 žurnalo puslapius, kurį greičiau reikėtų pavadinti studija, kruopščiai surinkta medžiaga skaitytojui patiekia labai prieinamoje formoje, kuri nereikalauja nei didelės aritmetikos nei painios filosofijos, kad supratus jo pateiktą vaizdą apie praeities, dabarties ir ateities

vieno gražiausių ir turtiniausių pasaulio miestų Los Angeles.

Nežiūrint, kad šis Miltono Starkaus straipsnis tame žurnale pasirodė tik šiomis dienomis, autorius, kiek man teko patirti, jau yra susilaukęs nepaprastai gerų atsiliepimų ir aukštų įvertinimų ne tik iš savo vyresnybės pusės, bet ir iš įvairių organizacijų suinteresuotų miesto augimu.

Miltonas Starkus vos keleri metai, dirba Kalifornijos plentų (Highways) ir viešųjų darbų departamente, kur, palyginti, per trumpą laiką pasiekė departamento VII distrikto informacijų valdininko postą. Jei tokiu tempu eis toliau – Miltoną Starkų greitai galėsime matyti ir dar aukštesnėse pareigose.

Su pasiekimais sveikinu, linkėdamas sėkmės lipant aukštyn.

ATITAISYMAS

Vienybės 39 nr. tilpo korespondencija apie Los Angeles šv. Kazimiero parapijos chorą ir mane asmeniškai. Kadangi ši korespondencija, kaip dabar prisipažįsta ponas Vl. Bakūnas, buvo gauta iš "patikimo" asmens "juoda ant balto", ir skelbė nebūtus faktus, radau reikalo kreiptis į Vienybę prašant atspausdinti mano pareiškimą, kuris tilpo spalio 27 dienos numeryje.

Deja, mano pareiškimo antrame punkte įvelta pagrindinė klaida. Vienybėje atspausdinta: "2. Jo paduoti faktai atitinka tiesą."

Šis sakinyš mano laiške buvo: "2. Jo paduoti faktai neatitinka tiesai."

Pranas Algis Raulinaitis

Los Angeles, Cal.

Leonas Briedis, mūsų bendradarbis, atsiprašomas, net dviem atvejais per neapdairumą nepažymėjus jo pavardės po nuotraukomis iš Los Angeles, Cal.

Sektinas lietuvių studento žygis

Fordhamo universiteto studentas Kazimieras Norkeliūnas iš Waterbury, Conn., spalio 30 d. skaitė paskaitą jauniems Amerikos intelektualams, Good Shepherd mokyklos salėje, New Yorke, apie komunizmo infiltraciją rytinėje Europoje, centruodamasis apie Baltijos tautas. Metodškai, iš eilės, jis nupasaikojo bolševikų metodus, būdus ir priemones prieš okupaciją ir ją įvykdžius; davė visą eilę pavyzdžių, kaip žiauriai tie rytų hunai elgiasi užgrobtuose kraštuose ir kokia baisi yra komunistinės partijos despotinė diktatūra. Jaunieji amerikiečiai – amerikietės gal pirmą kartą išgirdo, ką bolševikai daro su linkusiais laisvai galvoti moksleiviams, kaip jis naikina tautų charakterio ypatybes, kaip iš individo ten padaromas žmogus – automatas. Apie val. užtrukusi paskaita baigta vienos minutės susikaupimu, pagerbiant žuvusį už laisvę Pabaltijo ir Vengri-

Kazimieras Norkeliūnas

jos jaunimą. Ši minutė klausytojus giliai sujaudino; ir taitai, kas buvo kalbėta, jiems ilgai pasiliks atmintyje.

Stud. Norkeliūnas yra puikus jaunuolis ir giliai susipratęs lietuvis. Nors tėvynę paliko dar mažas būdamas, lietuviškai kalba lyg tenai užaugęs. O Lietuvos bylą jis žino neblogiau už mus, vyresnius, ir ja sielojasi. Daug skaito, viskuo kas lietuviška domisi. Per tai jis sėkmingai baigė Bridgeporto universitetą (bakalauras); gavęs valdžios stipendiją, tęsia studijas Fordhame (N. Y.), siekdamas magistro, planuodamas doktoratą. Pagrindiniai jo studijų dalykai: anglų, vok. ir rusų kalbos bei literatūra.

J. K. Karys

Antano Škėmos Raštų Išleidimo Fondui inausus prisuntė Santaros - Šviesos Federacija 100 dol., J. Grybauskienė \$5, studentas \$1. Norintieji isijungti į Antano Škėmos literatūrinės kūrybos išleidimo darbą kviečiami inausus siųsti Fondui: Dr. Jonas Valaitis, 2547 West 45th St., Chicago 32, Ill.

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS

280 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

BARAS IR RESTORANAS. Salės koncertams, sokiams ir kitokioms pramogoms.

Susirinkimai - nemokamai. Spaudos kioskas

KOSTAS VAITAITIS, Reikalų Vedėjas

Telefonas: EVergreen 4-9672

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5938

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

Įvairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

D. Čibo nuotrauka

Kongresmanas Lipscomb su lietuviais. Kuchel - Lipscomb rezolucijai remti vykdomojo komiteto nariai neseniai turėjo pasitarimą su kongresmanu Glen Lipscomb. Nuotraukoje (iš kairės) pirmoje eilėje: A. Skirius, K. Liaudanskas, Alice Dotts, kongr. Lipscomb, L. Valiukas ir dr. P. Pamatulis. Antroje eilėje - J. Kojelis, A. Dabšys, J. Motiejūnas ir J. A. Petrauskas. Trečioje eilėje - E. Arbas, J. Jodelė ir L. Lašas. Pasitarimo proga kongresmanui Lipscomb buvo teikta dovanėlė - St. Zobarsko angliškai paruoštas lietuviškų novelių rinkinys.

Lietuviškoje Chicagoje

Latvių rašytojų recitalis. Kun. Baginskis, Dievo Motinos bažnyčios klebonas, spalio 22 d. parapijos salėje suruošė latvių rašytojų dailiojo žodžio recitalį. Dalyvavo: Dr. Murans, Lojolos Univ. profesorius, ponios Anderson, Babris, Hermone-Daily, Taiga ir p-lė Zalans; be to, Kraslavietis ir Rupainis. Mūsų tautietis muz. Bertulis vadovavo parapijos chorui, kuris sugiedojo: "Ave Maria", Ak stiprais valdnieks, ar zvaigzne jūra ir svetību man mate.

Vyt. Bieliajus, šiomis dienomis iš Colorado atvykęs, International House pravedė įvairių tautų būdingesnius, šokių, įterpiant ir lietuviškus. Vyt. Bieliajus šią vasarą važinėjo su tautinių šokių kursais. Jis aplankė: Britų Kolumbiją, Kentucky, W. Virginiją, Washingtoną, Baltimorę, Philadelphia, New Yorką, Montrealį, Toronto, Buffalo, Rochesterį, Clevelandą, Pittsburgą ir Chicagoją. Šokiai buvo vedami įvairiomis kalbomis ir parinkti būdingiausi. Vyt. Bieliajus, be to, leidžia ir redaguoja žurnalą Viltis. Jis yra iš Lietuvos atvykęs 1923 m., bet puikiai kalba lietuviškai.

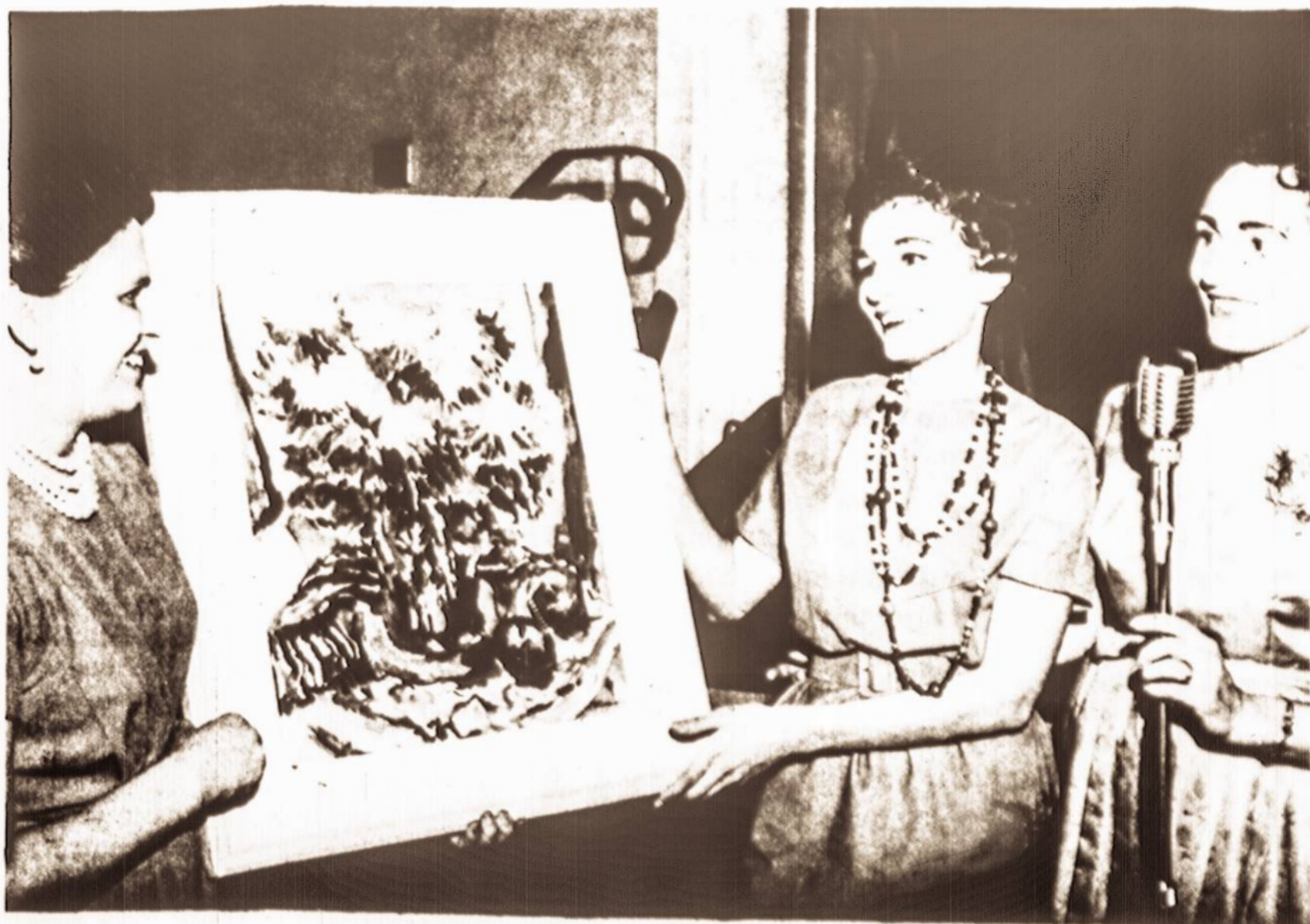
Lietuvių Auditorijos direktorių valdyba nutarė pati savo įgėmis auditorijos reikalus tvarkyti ir biznį vesti.

Žurnalistų popietė praėjo sklandžiai ir įdomiai. Svarbiausiais popietės informatoriais apie fotografavimą buvo mūsų fotografai, nariai, A. Stelmokas, A. Gulbinskas ir V. Noreika. Pagrindinę kalbą pasakė A. Stelmokas. Apibūdinęs fotografijos istoriją ir jos reikšmę, jis davė išsiaištinę eilę praktiškų nurodymų, kaip daryti nuotraukas, kokie aparatai yra tinkamiausi fotografavimui ir t.t. Buvo ir klausimų, į kuriuos prelegentas sumaniai atsakinėjo. Kilo klausimas skyriuje įsteigti foto sekciją, įruošiant laboratoriją ir t.t.

Stasys Pilka šiuo laiku gastroliuoja po Chicago's apylinkes su savo recitaliais ir, atrodo, turi pasisekimo, nes žiūrovų nettūksta.

Spiglininkų vakaras. Liet. Bendr. Chicago's Apygardos Valdyba savo paskelbtąjį ir šiaip taip praveistąjį spaudos mėnesį užbaigė spiglininkų vakaru B. Pakšto svetainėje. Dalyvavo D. Brazytė, S. Laucius, J. Ignatonis ir Vl. Butėnas. Geriausiai pasirodė D. Brazytė ir Laucius. Apie Ignatoriaus pasirodymą netenka kalbėti. Pradžiai pasirodė Butėnas, Ramojus, kuris bandė išjuokti visus, tebėra visų pajuokos objektu Chicagoje.

E. Užpilis

V. Juknevičiaus nuotrauka

A. L. Montessori d-jos madų demonstravime spalio 29 d. Chicagoje, E. Baršketienė (kairėje) įteikia Br. Murino paveikslą laimėtojai Gražinai Sabaliūnaitėi (viduryje). Greta stovi B. Šenterienė.

A. Stelmokas, fotografas, skaitęs paskaitą žurnalistų popietėje, paklaustas kuriame Amerikos lietuvių laikraštyje geriausias ir aiškiausias foto nuotraukos, atsakė - Vienybėje. Tai patvirtino ir kiti du fotografai: A. Gulbinskas ir Vl. Noreika.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS WASHINGTONĖ ŽINIOS

* Lietuvos Pasiuntinybėje Washingtonė rugsėjo 16 dieną ir Estijos Generaliniame Konsulate New Yorke spalio 20 dieną įvykė Pabaltijo Valstybių Diplomatinių Atstovų JAV pasitarimai. Buvo pasikeista nuomonėmis apie tarptautinę padėtį ir aptarta einamieji reikalai.

* Š. m. rugsėjo 20 d. Lietuvos Atstovas ir ponis O. Kajeckienė dalyvavo Peru Ambasadoriaus priėmimo, surentame Peru Prezidento ir ponios Prado vizito Washingtonė proga.

* Prof. J. Eretas, Washingtonė buvimo metu, rugsėjo 21 d., kartu su Lietuvos Atstovu, vizitavo Valstybės d-ty Rytų Europos Skyriaus Direktorių Harold C. Vedeler ir Baltijos Skyriaus Vedėją Richard W. Time. Jis ta proga pareiškė pasitenkinimą dėl JAV Lietuvos okupacijos nepripažinimo.

* Prezidento Kabineto narių kvietimu Lietuvos Atstovas ir ponis Kajeckienė dalyvavo literatūriniam rengime "Vakaras su Carl Sandburg", Valstybės Departamento patalpose spalio 26 d. Jame JAV poetas kalbėjo ir skaitė savo kūrinius. Parengimą atidarė Valstybės Sekretorius Dean Rusk. Poetą perstatė Prekybos Sekretorius Hodges.

Spalio 23 d. jie dalyvavo Valstybės Sekretoriaus ir ponios Dean Rusk suruoštame priėmimo Valstybės dep-to naujuose rūmuose J. T. O. šešiolikos metų sukakties proga.

* Spalio 19 d. J. Kajeckas lankėsi V. Dept-te su Vl. Iko pirmininku dr. A. Trimakų. Ta proga jie patyrė, kad New Yorke skleidžiamai Lietuvai nepalankūs gandai neturi jokio pagrindo.

* Š. m. spalio 13 d. buvo uždaryta Tarptautinė Keramikos Paroda, kuri buvo atidaryta š. m. rugsėjo 8 d. Smithsonian Institute. Ją rengė Washingtono Kiln klubas. Po parodos uždarymo Parodos rengėjai dėkojo už Lietuvos dalyvavimą ir parodos praturtinimą šešiais gražiais lietuvių menininkų kūrinių.

* Lietuvos Atstovas spalio 28 d. dalyvavo Katalikų Sąjungos Tarptautinei Taikai (CAIP) suvažiavimo suruoštose pusryčiuose ir tos Sąjungos pirmininko p. Herzfeld suruoštame priėmime.

* Spalio 29 d. Lietuvos Atstovas ir ponis Kajeckienė dalyvavo Maldos už Taiką iškilmėse Washingtono paminklo aikštėje. Po pamaldų, kartu su kitų diplomatinių misijų šefais, jie buvo Washingtono Arkivyskupo O'Boyle pristatyti Jo Emin. Kardinolui Spellman ir Jo Eksc. Arkivyskupui Eg. Vagnozzi, Apaštališkam Delegatui JAV, Kardinolas ta proga prisiminė lankęsis savo laiku Kaune.

* Š. m. spalio mėnesį Lietuvos Atstovas su ponis dalyvavo priėmimuose, kuriuos buvo surengę Mali, Ispanijos Guinėjios, Liberijos, Nac. Kinijos, Vietnamo, Tuniso ambasadoriai ir Latvijos Ministeris. Jiė taip pat dalyvavo dviejuose Afrikos valstybių ambasadorių kolektyviniuose priėmimuose.

Lapkričio 9 d. J. Kajeckas pakviestas atsilankyti į buvusio Valst. Sekretoriaus, Christian A. Herter, Valstybės Dep-to patalpose paskaitą tema: "Prioritetai šaltajame kare."

Daugiau iš Chicago's 9 psl.

PAAIŠKINIMAS DĖL ANTROJO DAINŲ ŠVENTĖS KOMITETO

Šių metų sausio mėnesio pradžioje, atvyko pas mane Chicago's lietuvių bendruomenės pirmininkas p. Jonas Jasaitis (dabartinis visos lietuvių bendruomenės pirmininkas), p. V. Radžius ir p. St. Daunys pakviesti mane į Antrosios Lietuvių Dainų Šventės Komitetą. Jie buvo įgalioti prelato Igno Albavičiaus. Ponas J. Jasaitis priminė man: "kadangi Jūs esate pakviestas į Prezidento Kennedy inauguraciją ir asmeniškai pažįstate jo brolių Robert Kennedy, ar negalėtumėte pagelbėti mums pakviesti poną Robert Kennedy atidaryti ir pasakyti kalbą Lietuvių Dainų Šventės Festivaliui." Aš sutikau su sąlyga, kad Dainų Šventės Komiteto blankai būtų atspausdinti anglų kalba ir su mano titulu Executive Chairman. Juk yra logiška, kad pas Prezidentą ar Ministerį gali kreiptis tik Komiteto prezidentas arba Executive Chairman.

Lietuvių visuomenei turiu pareikšti, kad aš tų Komiteto blankų nespausdinu, nes jie man buvo Dainų Šventės Komiteto Special Delivery prisiusti į Washingtoną, 1961 m. sausio 20 d. Su Blankais gavau tokio turinio laišką: "Blankus p. Morkūnas trečiadienį neatspausdino, todėl tik šiandien tegalėjau Jums išsiusti. Mūsų pasikalbėjimą antradienio vakare perdaviau Dainų Šventės Komiteto Pirmininkui prelatui I. Albavičiui. Vyt. Radžius, Egzekutyvinis vice-pirmininkas Antrosios Dainų Šventės Komiteto."

Anglų kalba atspausdinti blankai Morkūno spaustuviėje

Chicagoj buvo apmokėti Dainų Šventės Komiteto čekiu.

Tai gi, man rodos, anglų kalba blankai nebuvo jokia paslaptis. Du kartu važiauvau į Washingtoną Dainų Šventės reikalais. Šita šventė tikrai buvo išgarsinta, kaip niekada aukščiausiuose Amerikos valdžios sluogsnuose. Iš Prezidento ir daugumos ministerių, Senato ir Atstovų Rūmų pirmininkų buvo gauti labai gražūs sveikinimai. Tik nesuprantu, kodėl p. St. Daunys, kuriam buvo pavesta tvarkyti spaudos reikalai, šiuo sveikinimų nepaskelbė.

Asmeniškai esu išleidęs tik kelionėms į Washingtoną ir Springfieldą virš 1000 dolerių, bet nesu prašęs nei gavęs toms išlaidoms padengti iš Komiteto Prezidento prelato Albavičiaus nė vieno cento. Lietuvių Dainų Šventės Komitetas anglų kalba spausdintais blankais jokių finansinių operacijų nevykdė. Inž. Juozas Ruokis buvo tik Garbės Kasininkas.

Aš garantuoju savo garbe ir savo Lunax Mfg. Chemical Co. kapitalu, kad nei lietuvių, nei amerikiečių visuomenėje nebuvo renkamos jokios aukos anglų kalba atspausdintais blankais. Jei kas įrodytų, kad mano parašu gauta tam Komitetui aukų nors vienas doleris - oficialiai pareiškiu lietuvių visuomenei, kad įsipareigoju sumokėti už vieną dolerį - dešimtį tūkstančių dolerių.

Šiuo pareiškimu noriu išsklaidyti visuomenėje bet kokius abejojimus, kurie spaudoje buvo sofistiškai paskleisti neatsakingo asmens.

Kazys Žirgulis

Tarptautinėje Derliaus Parodoje, lapkričio 11 ir 12, Navy Pier šiomet dalyvaus apie 20 tautybių, kurių tarpe lietuvių turės savą skyrių. Tuo rūpinasi LB Chicago's apygardos valdyba. Parodoje bus išstatytas tautodailės skyrius, o lygiagrečiai pardavinėjama užkandžiai.

M. Zelosky, mirusi prieš 5 metus, paliko Kosciuskos stipendijų fondui 600,000 dolerių.

Kun. V. Bagdanavičiaus, Andriuškos ir Vengrio 25 m. kunigystės sukaktuvių vakarieneje spalio 28 d. dalyvavo apie 80 kunigų iš visu JAV kampu.

S. Pažanskas, Europos Lietuvių bendradarbis, neseniai atvyko iš Vokietijos ir apsigyveno Chicagoje.

P. Bičkienė, solistė, lapkričio 12 d. dainuoja Vyčių Choro koncerte.

Tėvas J. Vaškys Chicagoje jau antrą savaitę lanko parapijines mokyklas ir jų auklėtinius.

Balfo apskrities koncertas turėjęs įvykti spalio 25 d. nukeltas į lapkričio 18 d.

Liet. Skautų Seserijos koncertas bus lapkričio 25 d. Western Ballroom salėje.

Iš Didž. Britanijos atvykusių lietuvių metinis balius ruošiamas lapkričio 25 d. Vyčių salėje.

Vyt. Bikulčius, Don Varno posto narys, ir Ona Kreivėnaitė, žinomo kultūrininko J. Kreivėno duktė, gruodžio 30 d. susituoks šv. Antano bažnyčioje.

E. Avižaitė, Argentinoje gimusi, augusi ir mokslus ėjusi lietuvaite, atvyki spalio 29 d. ir apsigyveno pas savo brolių Chicagoje.

VIENYBĖ

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7257

Dabar

Atkelta iš 1 psl.

reikiškumu Naujienoms, paneigė savo pareiškimą Vienybėi? Bet tai menkniekis, palyginti su tuo, ką jis toliau rašo:

"VLIK'o pareiga kaip tik ir yra išpėti visuomenę dėl gresiančio pavojaus. Jeigu karo pabaigoje VLIK'as būtų laiku išpėjęs apie bolševikų pavojų, tai gal ir visa tauta būtų išbėgusi. Bet, pats ruošdamasis bėgti, VLIK'as tada skelbė, kad antroji bolševikų okupacija Lietuvai negresia..."

Su laiško autoriaus prielaida, kad "gal ir visa tauta būtų išbėgusi", deja, negalima sutikti. Firmiau- sia, visa tauta nebūtų galėjusi išbėgti. Na, bet iš- vaizduokime, kad išbėga... Kokia nauda iš to būtų buvę Lietuvai? Tikriausiai iš bėgusiųjų vietas būtų atsikraustę rusai. Lietuva, kaip ir Rytų Prūsai, šian- dien būtų vienų rusų gyvenama.

Reikia džiaugtis, kad VLIK'as, "pats ruošdama- sis bėgti", neragina visos tautos bėgti. Tam tikro skaičiaus gyventojų, kaip "aktyvaus elemento", pasi- traukimas gali būti pateisinamas. Net "strateginiu pasitraukimu" pavadintas. Bet bėgti, "kur akys veda, kur kojos neša", visiems, visai tautai — niekadosi!

Lietuvių tauta tik todėl ir išliko gyva, kad ji, sa- vo kamienu, amžiais buvo ten, kur yra — Nemuno krašte. "Kaip pažuols drūts prie Nemunėlio..."

Todėl ir su krašte pasilikusiais turėtume būti at- sargesni. Ne mums, bet jiems priklauso Lietuvos ateitis.

Išskyrus žydus, žmonijos istorija nežino kito to- kio pavyzdžio, kaip Izraelis: tauta grįžo į kraštą, iš kurio ji buvo pabėgusi prieš 2,000 metų...

Bet tai žydai. Reikia būti žydais.

Tai irgi įdomus klausimas: bėgdamas pats nuo sa- vęs, lietuvis neretai sulenkėja, surusėja, suvokietė- ja ir suamerikonėja, bet neteko girdėti, bet jis būtų sužydėjęs — pavirtęs žydu.

Džiaugdamasis, kad "Bendruomenės valdyba visa nauja" ir kad dabar "joje nėra nė vieno nario iš senų- jų valdybų", buvęs pirmininkas St. Barzdukas Dirvoje rašo:

"Lietuvių charta Bendruomenę atrėmė į tautinį so- lidarumą. Solidarumas — aukščiausiaji tautinė dory- bė. Visi lietuviai yra lygūs tos pačios tautos vaikai, tarp savęs broliai. Todėl Bendruomenėje duodamas balsas kiekvienam."

Bet tai tik teorija. Praktikoje, kaip tuojau pama- tysime, Barzdukas pats sau prieštarauja. Paminėda- mas laikraščius, kurie atsiliepė apie naują Bendruo- menės valdybą, jisai taip rašo:

"Atsiliepė ir Naujienos. Kaip ir reikėjo laukti, jų atsiliepimas šiuo atveju naujieniškias: esą, tautininkai ... tapę frontininkų ir kr. demokratų auka. Ir sugal- vok. Nusišypsotum žmogus, jei nebūtų taip aiškiai permatomas pats siekimas: čia ne mūsų maldykla, tad galima... ir tam tikrą kvapą paleisti."

Ar tai tokia "lygybė" ir "brolybė" Bendruomenėje? Ar tai toks "solidarumas", tokia "dorybė"?

"Vyrai, nekreipkit dėmesio!" — sušunka Barzdu- kas.

Nesistebėsime, jei naujoji Bendruomenės valdy- ba, kur "labai stipriai atstovaujama jaunoji mūsų karta", pasinaudos tuo patarimu ir tikrai nekreips dė- mesio.

Šiais laikais pas mus į viską labai mažai dėmesio kreipiama: Studentai neprisišaukia studentų į susirin- kimus, o Bendruomenė — savo narių į literatūros va- karus... O jeigu dar prisiminsime, kad Bendruomenė savo tarpe nesuranda studentų lituanistikos kursams Fordhamo universitete studijuoti, tai ir be Žodžių bus aišku, kuo mes domimės. Tik vienas dalykas vis dar nėra aiškus:

Jeigu Bendruomenėje "visi lietuviai yra lygūs", tai kodėl, anot St. Barzduko, "naujieniečiai" turėtų saky- ti: kad "čia ne mūsų maldykla"?

GYVIEJI PAVEIKSLAI IŠ ARTI IR TOLI —

...IR PAKASTAS

KREMLIAUS PATVORYJE

Viktoras Zyle

Be mitingų, eisenų ir gedulingų maršų, be atsisveikinimo kalbų ir ašarų, tyliai ir slap- čia — lyg lašinius vagiant — Stalinas išneš- tas iš mauzoliejaus ir pakastas Kremliaus patvoryje.

Mums, pabėgusiems nuo "tėvo ir mokyto- jo" globos, ši chruščiovinė komedija nesu- kelia nei juoko, nei nustebti verčia. Staliną "šventuoju" buvo pasidirbinę Kremliuje sė- dintieji "popai". Jie jį garbino, aukas nešė, paminklus statė... Jie ir sąslavynt jį iš- metė.

Bet buvo Lietuvoje metas, kai už "išva- duotojo" nepaliaupsinimą saujelė apakėlių žiauriai keršydavo. Jie su Stalino vardu pa- tys gulė ir kėlėsi, Stalino vardu terorizavo lietuvius, vertė garbinti "pasaulio genijų", kurie nepakluso, buvo uždaromi kalėjiman, tremiami Sibiran.

TRUMPA EKSKURSIJA Į PRAEITĮ

Valandėlei kelkime į 1940 m. Okupanto organizuoti mitingai, susirinki- mai, demonstracijos, rinkiminės kampanijos paskaitos, pranešimai vyksta Stalino "geni- jaus" ženkle. Susirinkimuose Stalinas ren- kamasi "garbės prezidiuman", Stalinas ap- šaukiamas lietuvių jaunimo draugu, proleta- riato vadu, karo mokslo genijum, nuskriaus- tųjų užtarėju, visų mokslų mokslininku, kiau- lų augintojų patronu ir t. t. Stalino vardą iš- tarus, ploja pašlemėkų saujelė.

Niekur kitur aš negirdėjau taip vergiškai garbinant ir linksniuojant Stalino vardą, kai 1940 m. liepos 21 - 23 Valstybės Teatre "posėdžiavo" okupanto skirtas Liaudies Sei- mas.

Kalbėtojų tribūnon kopė dešimtys vadnamų deputatų. Kiekvienas jų savo šnekas pradėjo ir baigė Stalino paliaupsinimu. Tik paminė- jus Stalino vardą, vyko keista gimnastika: publika ir deputatai kėlėsi iš kėdžių, plojo sėdo; vėl kilo iš vietų, vėl plojo, šaukė...

VAKAR TĖVAS, O ŠIANDIEN TIRONAS...

Minutei noriu sustoti ties Antanu Snieč- kum, Justu Paleckiu, Motiejum Šumausku, Feliksu Bieliausku. Anais metais ligi apal- pimo jie L. Seime liaupsino Staliną, o šie- met, nuvykę Kompartijos suvažiaviman Mas- kovoje, jie plojo, kėlė rankas, kad Stalinas bū- tų išmestas iš mauzoliejaus.

Stai J. Paleckio L. Seime pasakytos kalbos pradžia ir pabaiga: "Sveikiname SSR tautų ir viso pasaulio proletariato genealų vadą Staliną" ir pabaigoje: "Tegyvuoją nauja aušra, didžiojo Stalino konstitucijos aušra, kuria šiandien nušvito Lietuva".

MUMS RASO...

Vienybės 42 n. paminėta, kad Lietuvių Vargonininkų Są- junga ateinančiais metais mi- nės 50 m. gyvavimo sukaktį.

Vienybės Metraštis 1926 m. rašė: "1911 m. gegužės 31 d. Baltimorėje įvyko 9 vargoni- ninkų suvažiavimas ir sutver- ta Lietuvių Vargonininkų Są- junga. Pirmininkas K. Strum- skis." (95 p.)

Lietuvių Enciklopedijoje I tome 148 pusl. dešinėje skil- tyje randame: "Amerikos Lietuvių Vargonininkų Sąjun- ga įk. Chicagoje 1911..." Kada Liet. Vargonininkų S- ga įkurta ir kur — Baltimo- rėje ar Chicagoje?

M. Šimkus
Baltimore, Md.

DĖL DAINŲ ŠVENTĖS KOMITETO ŽODŽIO

Su apgailėstaviu turiu pa- reikšti, kad tokiam Dainų Šventės Komiteto "žodžiui", koks buvo Vienybėje paskel- btas š. m. lapkričio mėn. 3 d. nepritariu ir prie jo neprisi- dedu.

Teodoras Blinstrubas;
D. Š. K-to Vicepirmininkas
ir Iždininkas

Pagaliau aš jį palaidojau...

Ant. Sniečkus savo kalbą L. Seime baigė: "Aš tikiuosi teisingai išreikšiąs visų Lietu- vos darbo žmonių norą, iš visos širdies tar- damas ačiū žmogui, viso pasaulio dirbančių- jų mokytojui ir draugui, didžiajam Stalinui už jo tėvišką rūpestį ir pagalbą..."

Motiejus Šumauskas tada šaukė: "Tegyvu- oja visų tautų vadas, mūsų tėvas, mokytojas ir draugas — didysis Stalinas".

Vakar buvo "tėvu, mokytoju ir draugu", o šiandien?... Buvę Stalino vaikai šiandien sa- vo tėvą apsjauo, tironu vadina...

LIETUVĄ STALINĄ ATVEŽĖ ARMIJOS TANKAI

"Paslaptys", apie Staliną, kurias Kom- partijos suvažiavime atidengė vyriausias "popas" Chruščiovas, lietuviams buvo žino- mos labai seniai — nuo pirmųjų sovietinės okupacijos dienų. Lietuviai Staliną vadino tikroju vardu — banditu ir žmogžudžiu, vi- sų degeneratų degeneratu.

Atsimenu 1940 m. birželio m. 11 d.

Nukelta į 5 psl.

Mūsų spaudos skiltyse

Gavau kartą iš bičiulio laišką ir knygą — A. Tu- lio "Tuzų klubą", išleistą Terros praeitais metais.

Knygos parnografija neleidžia prie jos plačiau sustoti, nei prisiminti, nei panagrinėti pačių nove- lių. Dėl jos sutirštinto vulgarumo negalima nieko nei pacituoti, nes tai įžeistų visų moralinius bei estitinius jausmus. Menka jos ir kūrybinė vertė. Ši knyga niekam nerekomenduotina."

(Pr. A.) DARBININKAS.

...Su dabartiniu savo novelių rinkiniu, "Tuzų Klubu", Antanas Tulys tvirtai atsistoja ant savo kojų mūsų beletristikoje. Jisai sugebėjo prabilti gaiviai ir žvaliai. Jo pasakojimas yra realistinis tradicinis ir čia nerasi naujoviškų mostų. Kaip kit- tas mūsų vaistininkas, Antanas Vienuolis, taip ir Antanas Tulys savo novelėms neįieško išradingų situacijų, o ima vieną ar kitą jam įstrigusį gyve- nimo įvykį.

Aug. Raginis, AIDAI.

Ir vis dėlto, jei mūsų bandymą su Sportu gali- ma laikyti beviltišku, jis, tas bandymas, mūsų giliu įsitikinimu, buvo ir prasmingas.

K. Čerkeliūnas, SPORTAS.

VIENYBĖ, 1961 m. lapkričio 10 d.

Gegutė į sarką nepavirs, bet lietuvis amerikiečiu pavirsta

S. Meskelis

Lietuvybės reikalai dabar girdime visokių, viena kitai prieštaraujančių, nuomonių. "Drąsių" naujovių tiek atsirado, kad net nebežinau, kaip jas vertinti.

Mūsų visuomenė dabar — kaip tas vaikas tarp dviejų "momkų": kai viena draudžia išdykauti ir sauvallauti, kita priešingai — tatau leidžia ir net pagiria. Tegū, girdi, juk vaikas mažas, negi sėdės, kaip suaugęs, rankas sudėjęs — tegul padūksta. Ir auga sau vaikelis su nubalnota nosim. Taip ir šiuo atveju. Kai vieni, pasibaisėdami vis plintančiu nutautėjimo porvyniu, iš paskutiniųjų stengiasi susigriebti, kol dar neišslydo iš po kojų paskutiniai tilto lentgaliai, ir ragina, kiek galima, laikytis ir nepasiduoti srovei arba bent savanoriškai nešokti į sukurį, tai N. Gaillūnienė užgiedoję atvirščiai: "Ką? Mes nulietuvėjame? — Nesąmonė! Mes ir norėdami nenutautėtume — tai tuščios pastangos! Iš gegutės šarkos nepadarysi. Priešingai: patrijotizmo ir nacionalizmo mes dar turim daugiau, kaip reikia. Verkšle-name, juodai perrištą trispalvę matydami, ir nevalgome kalakuto, kada reikėtų jį valgyti" ir t.t. Kaip dabar žmogus susigaudys, koper daug ir ko per mažai?

ALERGIJA LIETUVYBEI

"Tremties Lietuvoje" besidairydama, Gaillūnienė be-

Jėzuitų leidžiamas žurnaliukas (Laiškai Lietuviams) praeitą pavasarį paskelbė Ninos Gaillūnienės straipsnį "Tremties Lietuvoje pasidarius", kuris buvo atžymėtas antrąja premija. Vertintojų komisija, sukviesta L. L. susidėjo iš čikagiškių Petro Maldeiko, Dalės Koklytės, kun. Prano Garšvos, Aldonos Šmulkštienės ir Vytauto Kasniūno. Piniginės premijas laimėjo keturi rašiniai, bet tik vienos Gaillūnienės rašinys, matyt, redakcijai sukėlė abejonių, nes pastebi, kad autorės mintys "yra labai drąsios ir netradicinės", nors vertintojų komisijoj buvo norinčių tam straipsniui skirti pirmąją premiją. L. L. redakcija pageidavo išgirsti, ką mano skaitytojai, bet iki šiol pačiuose L. Laiškuose niekas neatsiliepė.

veik piktinasi, kad visur, kur pasisuksi, viskalbama ir rašoma apie nutautėjimą. Kalbos apie nutautimą, anot jos, lyg kokia užkrečiamaliga įsimetusi į mūsų visuomenę.

Bet ar iš tikrųjų visuomenė jau taip užaliarmuota nulietuvėjimo pavojumi? Mano nuomone, p. G-nė taip šaukia dėl to, kad ji pati yra alergiška lietuviškumui. Todėl ją tokios temos erzina.

Mūsų laikraščiuose labai retai užtiksi rimtų straipsnių, išskylančių visą nutautimo tragedijos siurpulingumą, jos pasekmes atskiriems asmenims ir tautai. Pati G-nė pripažįsta, kad tik premijos pavilioti, vienas kitas padėtį labiau atsidėję panagrindėja. Šlap gū tik iškilmingomis progomis pasirodo pakubomis suregisti palaidų pastabų rašiniai, dažniausiai besibalgį žodžiais: "... reikėtų tik sveikinti", "džiugu konstatuoti", "... turėtų įsisąmo-

ninti" ir t.t. Okur straipsniai, atsaką mūsų moksleivijai ir jauniems "intelektualams", kurie vis nepaliauja klausę ir svarstę, "ar lietuviybė vertybė" ir "ar verta būti lietuviu". Atrodo lyg jau mes nieko teigiamo neturime pasakyti apie mūsų žmones, mūsų istoriją ir kultūrą. O savo tėvynės pasigendam ir ilgimes tik todėl, kad esame naviūs seniai ir romantiški verksniai, ką mums nuolat tas pats jaunimas prikašioja.

Teisybė, kad nutautimas panašus į epidemiją, sparčiai plintančią mūsų tarpe; tačiau tas panašumas aiškus tik apimties ir užkrečiamumo atžvilgiais. Nutautėjimas betgi priklauso ne nuo bacilų, o nuo žmogaus valios, noro arba pasyvumo, rezignacijos, vertinimo vieny dalykų labiau už kitus, šiuo atveju materijalinės gėrybės ir sočiam nerūpestingumui suteikiant persvarą. Ligos žmogus nepasi-

renka, jos nepuoseleja, negina ir neteisina. Priešingai: jos bijo, kratosi ir, kiek galėdamas, ginasi. Tuo tarpu nutautimui įteisinti ir apginti atsiranda vis daugiau ir daugiau visokių advokatų ir apologetų. Greitosiomis sukuriama įvairios teorijos, knisamas svetimųjų reikalams skirtose vad. Sociologinėse studijose, jų išvadas pažodžiui verčiant į lietuvių kalbą, kaip argumentus "modernaus" mokslo pagalba nutautėjimą ir prisitaikymą (kapituliaciją) įplietinti.

Įrodinėdama, kad esą sunku nutautėti, G-nė teigia: "Tautinės žymės dyla iš žmogaus charakterio lygiai pamažu, kaip ir iš jo veido." Žinoma, gal taip ir būtų, jei tas dilimas vykty tik slenkant laikui ir natūraliai veikiant aplinkai, be paskatinimo iš šalies ir paties žmogaus intencijos bei noro. Mūsų nutautimas kaip tik ir yra pats blogiausias, nes tos tautinės savybės dyla ne laiku jas ištrinant (laikas dar per trumpas), bet sąmoningai jų išsižadant ir viešai išsiigiant. "Kas man ta lietuviybė ar Lietuva? Ką ji man davė? — Palikt mus ramybėje, mes amerikiečiai!" — neretai išgirsta aukų rinkėjai ir lietuviškų laikraščių ar knygų skleidėjai. Kai jau šitaip apsispręsta, ne kažkiek pastangų reikia šiems ponams ir ponioms pašlyti vadinamo

"spalvingo gyvenimo" glėbin. Mada, šis bene vienas didžiausių žmonijos diktatorių, padeda apdangstyti tautinių broožų skirtybes. O su svetimma kalba ir sąvokomis ateina svetimma dvasia ir svetimma charakteris. Tuo būdu pačių pastangomis ir pagreitinta sparta pasidaro iš gegučių šarkos.

NETIKSLUS PALYGINIMAS

Tačiau lyginimas supaukščiais šiuo atveju netikslus ir neteisingas. Paukščiai neturi apsisprendimo galimybės ir nesivaiko madų. Kokį žvirblį ar gegutę palikome išbėgdami iš Lietuvos, tokius juos ir rastume, grįžę po daugelio metų. Iš kieno kiausinto jie išperėti — tatau ir apsprendžia jų giminę ir rūšį. Be to, paukščių garbei dar reiktų pridėti kad jie nesiporuoja su kitos rūšies partneriais, pav. žvirblis su šarka arba kielė su geniu. Jie tolydžio palaiko savo giminės išvaizdą ir papročius, nuo amžių Kūrčio jiems įdiegtus. Tik pasakėčios kvaila žąsis puošiasi svetimomis plunksnomis; bet čia autorius taikė kaip tik žmonių giminei. Gegutė į sarką nepavirs, bet lietuvis amerikiečiu pavirsta be didelių pastangų. Kas gi pagaliau tie "tikrieji" amerikiečiai, jei ne vaikai ir anūkai tų europinių "gegučių", kurios, palikę savo lizdus, dar palyginus neseniai, atskrido į šį žemyną.

Žinoma, galime dar guostis, kad turime tautiečių, kurių veido broožai dar galutinai nenublukę — tai senųjų liet. ateivių vaikai. Galime juos laikyti nepakankamai nutautėjusiais, esą nesunku totti iš akių ir plaukų (spalvos), jog jie lietuvių kilmės. Bet kas iš jų lietuviybė? Nei toks pats save lietuviu laiko ar nori būti laikomas, nei jis kalbėti ar rašyti lietuviškai moka. Jais negali remtis ar pasikliauti nei lietuviškoji visuomenė čia nei tauta (Lietuvoj).

Bus daugiau

... Ir pakastas

Kaune, Mapų gatve riedėjo sovietinis tankas. Staiga motoras ėmė "kosėti" — liepsnom ir dūmais spjaudyti. Tankas išėjo iš rikiuotės. Susirinko būrys žmonių. Pasikėlė tanko dangtis išlindo kalmukų veidas. Tankistas ištraukė punda Stalino portretų ir pradėjo mėtyti susirinkusių būrin. Netoliesė stovėjo gana suvargusi senutė. Ką kas ir jai įbruko portretų pundelį. Senutė ramiai permetė akim "tėvo" veidą ir pradėjo portretais kloti šalitgatvį.

Nutiesusi ilgą taką, senutė patempė į viršų sijaoną, apsidairė ir pradėjo portretų taku žygiuoti. Senutė nusispjovė ant paskutinio portreto, patrynė batų ir nukulniavo Seimo gatvės link.

Štai kitas Stalino "pagarbinimo" vaizdelis. Laisvės alėja (1941) m. birželio 23 d.) galvotrukčiai iš Lietuvos bėga raudonoji armija. Per Kauno radiją skaitomi Lietuvos nepriklausomybės atstatymo pranešimai. Grojamas Lietuvos himnas. Karo Muziejuje skamba Amerikos lietuvių padovanotas Laisvės Varpas. Pasigirsta pirmieji sukilusių partizanų šūviai. Iš kiekvieno namo į alėją, gatves išmetami "išvaduotojų" Stalino portretai. Aižėja portretų rėmai, stiklai. Iš Pažangos rūmų 3-jo aukšto gatvėn išmetama milžiniška Stalino skulptūra. Iš Karininkų rūmų į gatvę mėtoma, Stalino, Lenino, raud. armijos vadų skulptūros... Kauno gatvės "grindžiamos" Stalino portretais, suaižėjusių Stalino - Lenino skulptūrų grumstu.

STALINO LIOKAJAI TURĖS ATSAKYTI...

Lietuviai žinojo, kad "tėvas, mokytojas ir genijus Stalinas" Lietuvon buvo atneštas okupacinės armijos durtuvais. Žmonės matė, kad tik saujelė Kremliaus pastumdėlių Stalinią laiko savo tėvu. Ir nuostabu tai, jog Staliniui dar gyvam esant, lietuvių priešinositironui, pakėlė terorą, trėmimus, bet niekada bandito nevadino Lietuvos draugu. Sniečkus, Šmauskas, Guzevičius - Gudaitis, Gedvilas, Paleckis, Zimanas ir Co. yra sunkiai nusikalstę lietuvių tautai, prievartaudami ją paklusti tironui Staliniui. Savo nusikalstamą darbą jie pradėjo vykdyti nuo pirmos okupacijos dienos ir tęsė net ligi 1956 m., kai Stalinas jau buvo mauzoliejuje.

1941 m. birželio mėn. lietuvių tautos sukilimas ir visuotinis vaikūnimas bolševikinių stabų, jiems turėjo būti gera pamoka. Apakėliai to nebuvo.

Pabėgę "didžiųjų tėvynėn", į Lietuvą jie siuntė Stalino banditus, žudė nekaltus lietu-

Atkelta iš 4 psl.

vius, per Maskvos radiją miglas pūtė, girdi, lietuvių tauta esanti ištikima "Stalino priešakams".

1944 m. grįžę Lietuvon, jie ir vėl lietuviams piršo Stalinią. Apie "tėvą ir mokytoją" kūrė niekingiausias pasakas.

KĄ DABAR VEIKIA A. SNIEČKUS?

Šiandien vartau 1947 m. vasario 8 d. okupanto leidžiamą Tiesą ir randu A. Sniečkaus pasakytą kalbą. Ji mirga tokiom "maldom": "Lietuvių tauta dėkinga didžiajam Staliniui už išgelbėjimą... Lietuvių tauta dėkinga didžiajam Staliniui už jo asmenišką ir nenulstamą rūpinimąsi Lietuvos atstatymu. Tegyvuoja pirmasis lietuvių tautos kandidatas deputatus, didysis tarybinės liaudies vadas — draugas Stalinas".

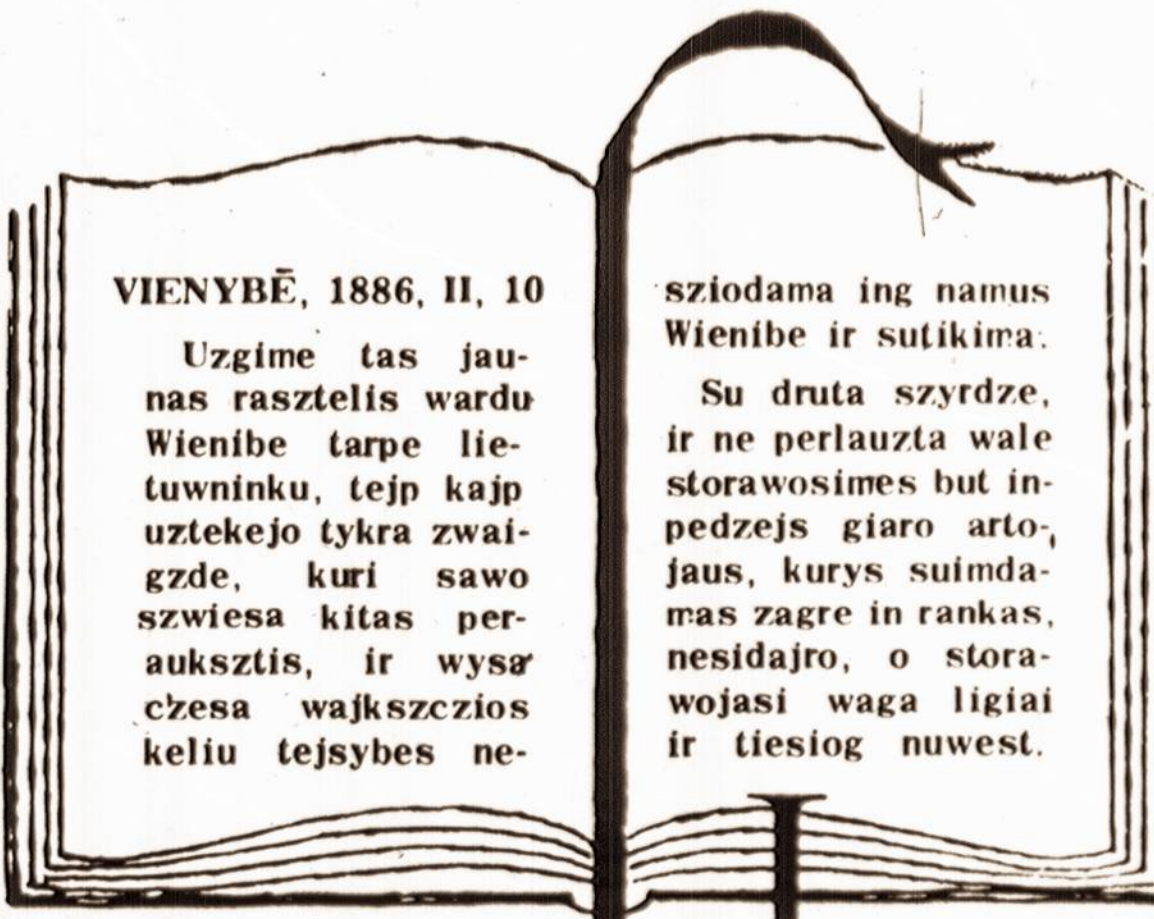
O šiandien ką veikia drg. Sniečkus? Tik grįžęs iš antrųjų Stalino "pakasynų" Maskvoje, jis skubiai pradėjo pasirašinėti įsakymus — panaikinti Lietuvoje bet kurias žymes, priminančias Stalino vardą. Stalininio mėžinio Lietuvoje yra daug sukaupia. Jis kaupiamas buvo to paties Antano Sniečkaus įsakymais ir iš lietuvių liaudies išplėštais pinigais.

VILNIŠKĖ TIESA LIETUVIAMS PERŠA NAUJĄ "TĖVĄ"

O ką dabar spausdina okupanto leidžiama Tiesą? — Ji ir toliau verčiasi juokais: į "šventuosius" ji jau ėmė piršti Nikitą Chruščiovą. Šių metų 159 Tiesos numeryje randame apie Chruščiovą tokią "maldele": "Štai jis — paprasto ir atviro veido žmogus, kuriame atpažįstame be galo branglų žmogaus broožus, žmogaus, kurio vardą su pagarba taria milijonai paprastų darbo žmonių visame pasaulyje... ta pati vidinė šiluma sklinda iš jo gerų, bet aštrių ir protingų akių, ta pati paprasta ir gyvenimiška išmintis skamba jo kalbose... Kaip gera, kad Jūs gyvenate kartu su mumis. Kaip gera, kad Jūs esatė toks, koks esate — paprastas žmogus, užsigrūdinęs komunistas ir ištikimas leninietis. Ačiū Jums".

Šlykštu skaityti! Juk vieną "aštrių ir protingų akių" genijų jau pakišo Kremliaus patvorin... Tiesoje atspausdintos apie Nikitą "maldele" rodo, kad sena juokdaryba tęsiama toliau: į senus mėšlavežinius ratus bandoma sodinti naujas "tėvas ir mokytojas".

Nukelta į 9 psl.

VIENYBĖ, 1886, II, 10

Uzgimėtas jaunas rasztelis wardu Wienibe tarpe lietuwninku, tejp kajp uztekejo tykra zwaigzde, kuri sawo szwieasa kitas perauksztis, ir wyszczesa wajkszczios keliu tejsybes ne-

sziodama ing namus Wienibe ir sutikima.

Su druta szyrdze, ir ne perlauzta wale storawosimes but inpedzejs giaro arto, jaus, kurys suimdamas zagre in rankas, nesidajro, o storawojasi waga ligiai ir tiesiog nuwest.

š praeties Tavo sūnūs...

DEIMANTINIO FONDO RĖMĖJAI

Dr. A. Nasvytis Cleveland, Ohio	5.00
V. Sruogienė Aurora, Ill.	5.00
S. K. Griganavičius S. Boston, Mass.	3.00
B. Labuckas Brooklyn, N. Y.	1.00
K. Steponaitis New Britain, Conn.	1.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojama.

Nedeloje užsydejo Plymoutho nauje draugiste po wardu szw. Wajtickaus ka ant pradžos užsyrasze tuojaus penkiolika draugu. Isz tu asabu likos aprynktas komitetas. Taj jau pas mus ketwyta draugiste užsydejo. Ne pro szali bus atmitie, kad lietuwysszka draugiste po wardu szw. Kazimiero, ira seneuse ir turtynguse, ba jau keli metaj kajp uzdeta ir skajlus draugu daejna igisep-t nesdeszimti.

Vienybė, 1886 m. lapkr 10 d.

LIETUVIO KELIONĖ APLINK PASAULI

Algirdas Glazė grįžo iš kelionės "padaręs"
42,000 mylių, aplankęs apie tuziną krastų

VLADAS BAKĖNAS

Keliose praėjusiose Vietnamės numeriuose buvo perdavęs trumpus vienybičio Algirdo Glazės sveikinimus iš Japonijos, Hong Kongo, Izraelio, Indijos ir kt., kur jis buvo sustojęs savo tarnybinės kelionės eigoje, tyrinėjant turizmo sąlygas įvairiuose pasaulio kraštuose. Šiomis dienomis Algirdas Glazė grįžo iš tos globalinės kelionės, apėmusios 42,000 mylių, iš kurių 36,000 mylių buvo padaryta oro keliais ir tik 6,000 mylių žeme, kuri, iš eilės buvoketvirtoji.

Pasinaudojęs pirmąja proga, jam vos pailsėjus namuose, sumezgliau trumpą pasikalbėjimą apie tą kelionę, kuri jauną lietuvį per šešias savaites apvedė aplink visą žemės rutulį.

Kokius kraštus apėmė šis Jūsų kelionės maršrutas?

— Pakilus iš Los Angeles, pirmas sustojimas buvo Havajuose, paskui Japonija, Hong Kongas, Bang-Kok (Siame), Indija, Arabija, Egiptas, Lebanonas, Jordanija, Izraelis, Graikija, Italija, Prancūzija, Anglija, Olandija, Vokietija.

Ar Chruščiovo siautėjimas atominiais sprogdinimais, nepastovi tarptautinė politinė padėtis, Berlyno krizė ir atominio karo grėsmė yra padariusi kokios nors įtakos turizmui?

— Jokios. Niekur savo kelionėje nesu pastebėjęs karo baimės, net pokalbiuose negirdėjau žodžio karas. Karo "baimę" palikau išvykdamas Amerikos laikraščių sieksnėse antraštėse, tą patį radau ir grįžęs. Turizmas visame pasaulyje "žydi", statistikos lapuose kopijas ir naujus rekordus.

Algirdas Glazė vienoje Tailando (Siame) sostinės Bank-Kok budistų vienuolyne maldykoje su vienuoliais.

Kasgi pagaliau yra tie po pasaulį besibastantys turistai?

— Čia pataikė, Žinome, kad pačią geriausią turistų klasę, visais laikais ir pinigais sudarė amerikiečiai. Dabargi, mano paties nustebimui, matau, kad amerikiečiai yra gerokai atsilikę. Visame pasaulyje pirmąją europiečiai turistai, jų priekyje stovi vokiečiai (Vak. Vokietijos biznierių, intelektualai, net šiaip jau vidurkio žmonės, pasiryžę pamatyti kaip gyvenama svetur.

Čia (Vak. Vokietijos biznierių, intelektualai, net šiaip jau vidurkio žmonės, pasiryžę pamatyti kaip gyvenama svetur.

Išaugusi jau po nacinės hierarchijos sugriuvimo.

Kaip žydai juos traktuoja?

— Kaip ir bet kokį kitą turistą iš bet kurio svetimo krašto. Žydai, vertindami tarptautinių santykių pastovumo stabilizavimą, ir vokiečiams turistams lygiai plačiai yra atvėrę savo puikaus krašto vartus ir vokiečius priima lygiai tuo pačiu sveitingumu, kaip ir bet kurį kitą turistą ne vokiečių.

Kas atsitiko su amerikiečiais?

— Diagnozę sunku nustatyti iš karto, bet man atrodo, kad beveik 40% amerikiečių "iškritimas" iš turizmo pasaulio, greičiausiai galima suvesti į dvi pagrindines priežastis: taupumas ir karo grėsmės baimė.

Nejaugi europiečiai gali "nunešti" amerikiečių pinigų?

— Taigi, kad taip atrodo. Šiandien toklame Londone ar Paryžiuje, pačiuose geriausiose viešbučiuose ir restoranuose vyrauja europiečiai, kai tuo tarpu amerikiečiai įleško "antros" rūšies viešbučių. Kartais amerikiečiai yra priversti tenkintis žemesnės rūšies viešbučiais vien dėl to, kad geriausieji yra užimti europiečių.

Kalbant apie Izraelį, jau neįsivengiamas toks klausimėlis apie nesavatorišką "turistą" "atvykusį" į Izraelį - Adolfą Eichmaną. Ar teko ką nors girdėti apie tai Izraelyje?

— Taip. Ir net keliais atvejais, žinoma, nieko bendro neturinčiais su manotarnybinės kelionės paskirties charakteriu. Bet restoranuose, kavinėse (kurios, tarpe kita ko, ten atidaros net pav. 4 valandą ryto) — nieko "nevyniojant į bovelną" ir šandien Eichmano vardas linksnuojamas gan dažnai.

Kaip pačioje naujausioje valstybėje - Izraelyje?

— Puiku. Gyvenimas klesti, turistų pilna.

Kokia prasme ir linkme?

Ar teko užtikti Izraelyje vokiečių turistų?

— Ta prasme, kad Izraelyje tikima, jog Eichmanas yra vienas vyriausių kaltininkų, dėl kurių žuvo 6,000,000 žydų. Kai dėl linkmės — manoma, kad vokiečių jaunoji karta,

— Net daug. Kas įdomiausia — tai vokiečių jaunoji karta,

Nukelta į 10 psl.

Algirdas Glazė Kaire, Egipto sostinėje.

Dviejų lietuvių nuotykių Siaurės Karelijoje

V. KAMINSKO piešiniai

JUOZAS POŽERA

Aplamai, gyvenimas šiuose miškinguose rajonuose žengia tokiu sparčiu žingsniu, jog kiekvienais metais žemėlapiai keičiasi. Ten, kur kažkada ošė nepraicinami, neįžengiami miškai, išaugo naujos dailios gyvenvietės. Tačiau žodis „gyvenvietė“ skaitytų pilno vaizdo nesudarys. Tikriausiai, tai — nauji miesteliai. Su elektra, ambulatorijomis, kino teatrais, bibliotekomis, vaikų darželiais, vidurinėmis ir septynmetėmis mokyklomis. Nereta tokia gyvenvietė, kurių sutilptų net keletas tokių lietuviškų rajonų centrų, kaip pavyzdžiui, Molėtai.

Teko Karelijoje lankytis ir praėjusių metų pavasarį. Tuomet mes maršrutą rinkomės, taip pat klūpodami prie didžiulio žemėlapiu. Buvo nuspręsta pasukti iš geležinkelio Leningradas-Murmanskas į vieną atšaką ir važiuoti ja iki galo — Gimolų kaimo. Ir štai kas pasirodė, kai pasiekėme Gimolus. Didžiuliame to paties pavadinimo ežere kilometrais tiesėsi sustumti, suplukdyti sieliai, o pakrantėmis zujo, pūškavo didesni ir mažesni kateriai, kurių šonus

puošė lietuviški pavadinimai: „Jūratė“, „Nėmunas“, „Merkys“ ir kt. Keliamųjų krantų ir gervių darbo gaudesyje tai šen, tai ten girdėjosi lietuviški šauksmai, barniai.

Mes dažėme į grietinę riebius, rupaus malimo miltų blynus ir užgerdami juos stipria kvapnia arbata, šnekučiavomės apie nepavykusią naktinę medžioklę.

Už lango pasigirdo linksmas klegesys: būreliais mokyklon traukė vaikai. Trinktelėjo durys, ir kambarin įžengė kaimynės našlės paauglys Oskaras. Smalsumu degančiomis akimis jis nužvelgė mudu ir nedrąsiai paklausė:

— Ar nušovėt?

Mudu su Vaciu skėstelėjome rankomis ir toliau tęsėme nebaigtą pokalbį su šeiminku.

— Po kelių metų, jei šitaip bus, tai ne tik kurtinio, bet ir tetervino nė su žiburiu nerasi, — dūsavo šeiminkas. — Juk dabai kiekvienas šoferis kabinoje vežasi dvivamzdį. Nė per žingsnį nesi skiria su šautuvu. Pamatė ant kelio paukštį, kurtinį ar teterviną, patiną ar patelę — pykšt, ir baigta. O kiek dar visokių privažiuoja...

Šeiminkas susigriebęs staiga nutilo ir, tirštai paraudęs, iš papildų žvilgtelėjo į mus. Mudu su Vaciu paskutiniuosius jo žodžius praleidome, tarsi negirdėdami. Oskaras į šeiminką žiūrėjo šnairomis, su neslepiamu priekaištu. Nuo pirmosios dienos vaikinukas lipte prilipo prie mūsų. Kur nutverdamas laisvesnę minutėlę, vis pas mus bėgdavo ir susijaudinęs, degančiomis akimis klausydavosi ilgų Vasilio pasakojimų apie medžioklės nuotykius. Oskaro tėvas žuvo jau karui pasibaigus. Vežė iš miško rąstus, užvažiavo ant minos, kurių čia begalės buvo likę, ir suplėšė nelaimingąjį į skutelius.

DABARTINĖS LIETUVOS KOMPOZITORIŲ

MUZIKOJE SKAMBA DABARTIS

Is Vilniuje leidžiamo
Literatura ir Menas

Š. m. lapkričio 1 d.

Vilniaus filharmonijoje įvyko simfoninis koncertas-premjera, kuriame buvo atlikti lietuvių kompozitorių

Kalbant apie tendencijas, išryškėjančias pastarojo meto mūsų simfoninėje muzikoje, visų pirma reikia pabrėžti, jog šiuo metu rašomos simfonijos ar uvertiūros visada turi aiškiai idėjinę mintį, neretai net gana griežtai apibrėžtą programą. Mūsų kompozitorius jaudina nūdienis gyvenimas, kūrį atsispindi ir skamba jų kūrinuose. Tuo pačiu ir jų formoje bei išraiškos priemonėse atsiranda naujų bruožų, nes kokybiškai naujas turinys reikalauja naujo, jį atitinkančio muzikinio bruožo.

Visa tai būdinga ir tiems penkiems skirtingų autorių kūriniams, pirmą kartą viešai suskambėjusiems šių savaitę.

Dramatiška St. Vainlūno iškilmingoji uvertiūra „Už taiką“ — nedidelės apimties, tačiau kupinas aistros ir temperamento kūrinys. Tai tartum mobilizuojantis muzikinis „plakatas“, šaukiantis kovon už taiką. Uvertiūroje nepaprastai ryškios nūdienės muzikinės intonacijos: jos jaučiamos ir pirmojoje — ryžtingoje temoje, ir plačiame antrosios temos alsavime.

Kovos už taiką temai skirta ir A. Račlūno Penktoji simfonija. Keturiuose jos dalyse kompozitorius siekia pavaizduoti tarybinio jaunimo moralinius pergyvenimus karo metu, šviesią kūrybinę jo dabartį. Tematinę kūrinio medžiagą daugiausia sudaro folkloriniai elementai (daina „O, kas sodai“, sutartinių ritmai ir pan.). Simfoninė konstrukcija, galima sakyti, yra rapsodinio pobūdžio ir gal būt, vertėtų patį kūrinių kiek pakondensuoti (pavyzdžiui, trečioji simfonijos dalis nepasižymi kontrastingumu, ir beveik nieko naujo nebesako). Nauja šioje simfonijoje yra tai, kad autorius piešia valždus platesnėmis muzikinėmis drobėmis (ypač finale) nesitenkina vien folklorinėmis intonacijomis bei ritmais, o juos modifikuoja, pajungdamas šių dienų gyvenimo pulsui.

B. Dvariono fortepijono koncertas

Tai kūrinys, kuriame vyrauja ne bravūrinė atlikėjo technika, o giedri, skaidri mintis, muzikos grožis. Pirmosios dvi koncerto dalys — kiek improvizacinio pobūdžio: autorius turi daug muzikinių minčių ir tiesiog nespėja jų išreikšti. Trečioji dalis — rondo — praskamba vos ne vienu galvu atsikvėpimu, kaip nuostabiai šviesus mūsų gyvenimo spindulys. Kaip ir visada, B. Dvariono muzika labai nuoširdi, paprasta, liaudiška ir vi-

3. SOKIS SU MEŠKA

Naktį snigo. Aršus šiaurys iki pat ryto grabinėjosi apie langus, klabino duris, ūbavo kamine. O ryte, baltutėliame sniege palikdamas ryškius pėdsakus, atbrido Vasilis. Peržengė slenkstį, patrypčiojo, nupurtydamas nuo kojų sniegą, ir tarė:

— Važiuoju į Saizozero.

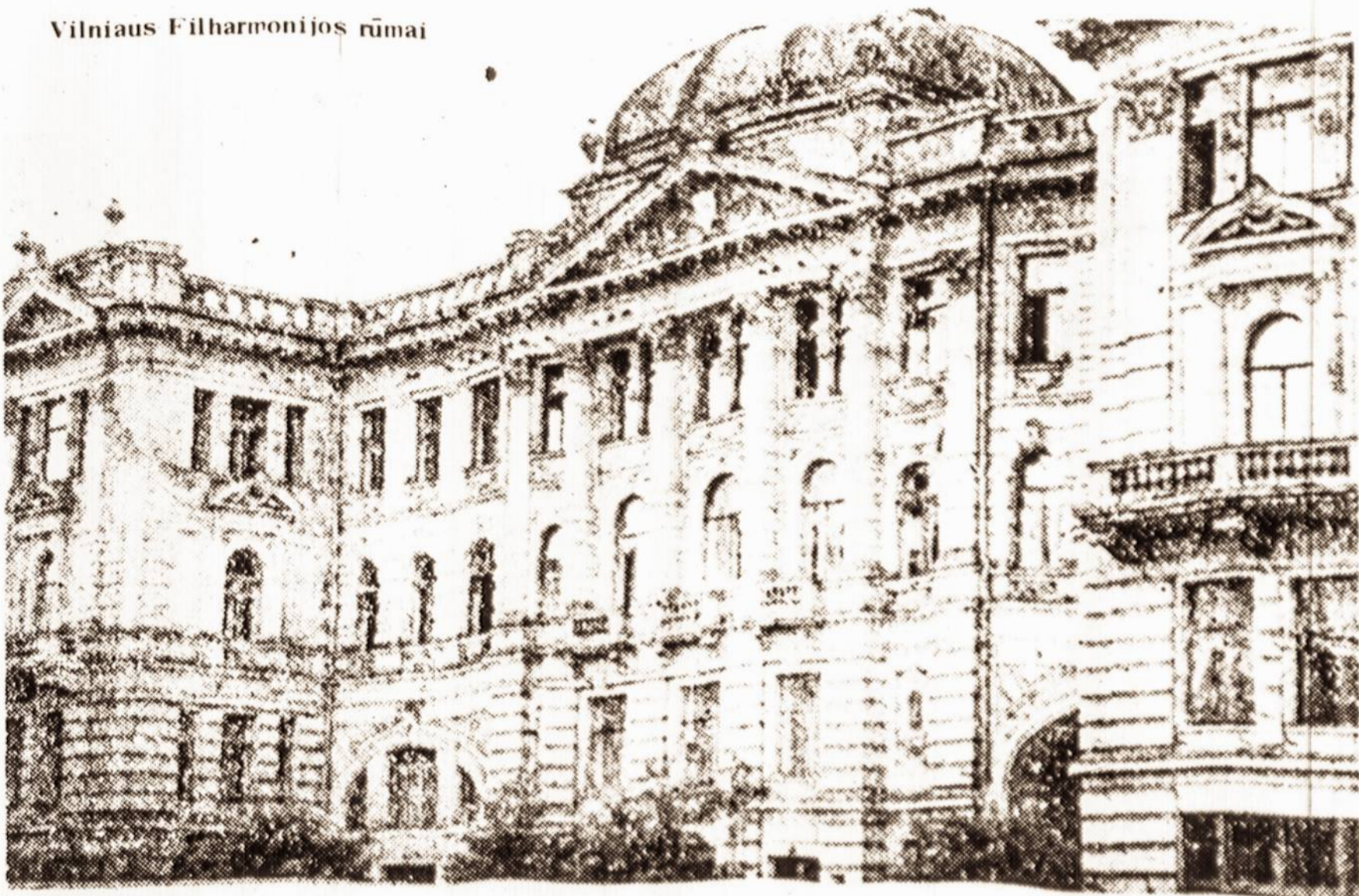
Meš pakėlėme į jį nustebusius žvilgsnius. Juk Saizozero kaimas už trisdešimties kilometrų. Arkliuku ten ir atgal per dieną kažin ar sukarsi, ir dar šitokioje marmalynėje. O vakare tarėmės vėl kurtinių tykoti.

— Dėdė mėška suglamzė, — lyg pasiteisindamas, matyt, suvokęs mudviejų nerimą, prabilo Vasilis. — Dėdienė vakar vakare atvažio. Reikia aplankyti... Sakau, gal jūs norėtumėte.

Antrą kartą mudviem kartoti nereikėjo. Aš mechiau į šalį savo užrašus, Vacys užkišo pasienin eskizų albumą, ir po kelių minučių mudu jau stovėjome pasirošę.

Kelias visą laiką vingiavo mišku. Apsnigtos pušys, eglės, plikašakiai beržai gulė ant kelio iš abiejų pusių. Tvirtai miškas suleido šaknis ir uolienose, kur, rodos, tebuvo plikas akmuo. Tik pelkės tįsojo plonos, kur-ne-kur nusagstytos paliegusiais berželiais ir skurdžiomis pušajėmis — neūžaugomis. O šiaip, kur bėmėsi žvilgs-

Vilniaus Filharmonijos rūmai

siems suprantama, nors išraiškos priemonės (harmonija, faktūra) šiame kūrinys vietomis gana sudėtingos.

Vokalinė muzika visada buvo stipriausia V. Klovos kūryboje. Ir šį kartą jis sukūrė romansų su orkestru ciklą „Zemėje ieškostu tavo bruožų“ poetės J. De-

gutytės tekstais. Šios šešios minutatiūros tiek teksto, tiek ir muzikos atžvilgiu yra tarpusavyje glaudžiai susijusios. Jose dainuojama apie žmogų ir žemę, kurie tartum „dvi pušys sukibę šakom ir šaknim amžinai“

J. Gaižausko simfoninė poema

Tai aiškiai programinis kūrinys.

A. K.

Groja ir kaimo kapelos smuikininkai, Lietuvoje

Oskaras tuomet pirmuosius žingsnelius mokėsi dėti. Dabar gi jis išlįsęs, saulės ir vėjų nugairintu veidu, atrodė vyresnis, negu iš tikrųjų buvo. Liko po tėvo mirties vienvamzdžio medžioklinis šautuvas. Ilgai jis, aptrauktas dulkių, rūdijo kamaroje, kol šį pavasarį Oskaras neištempė jo į šviesą. Išvalė, nugramdė rūdį, išblizgino ir pradėjo eiti per suaugusių medžiotojus, kaukydamas pas vieną paraką, pas kitą šratą, pas trečią — gilzių. Sušelpėme ir mes jį. Davėme dvidešimt fabrikinės gamybos šovinių ir įsigijome bičiulį, pasirenę už mus galvą padėti.

ai, — visur miškas, miškas, miškas. Tankus, galingas, simtametis miškas, kuriam, rodos, nera nei galo, nei krašto.

Saizozero — senas karelių kaimas. Ilga nemų, pirtelių, sandelių virtinė glaudžiasi prie to paties pavadinimo ežero kranto. Krantas aukštas, uolėtas. Namai daugiausia stovi prie pat ežero, tarsi už aukšto kranto ieškodami prieglobsčio nuo šiaurės vėjų. Iš karto mūsų dėmesį patraukė keisti tiltai, permesti nuo uolienų į namų pastoges. Pasirodo, kaimo gyventojai ant gyvenamojo namo aukšto laiko pašarus, grūdus ir kitas žemės teikiamas gėrybes. Kad nereiktų sunkių maišų tampyti laiptais, jie permeta šiuos tiltus ir tiesiog arkiais užvažiuoja ant aukšto. Galima įsivaizduoti, kokio patvarumo turi būti tokio namo lubos! Taip, kareliai moka statyti. Jie tarsi nenori sudarkyti juos supančios gamtos harmonijos. Juk viskas čia, rodos, amžina: ir miškas, ir uolos. O paimk į rankas karelių beržo kamblį, pabandyk jį peilio ašmenimis — slys it nuo akmens. Viskas tvirta, kieta, patvaru. Ir, tur būt, labai keistai šioje rūsioje aplinkoje atrodytu grakščiu, lengvų linijų vilaitė. O šie niūroki, sveikų rąstų ir nedidelių langų namai stovi dešimtmečiais, pajuduoja, bet nei šiaurės darganos, nei vėjai jų neįkanda. **Bus daugiau**

MOTERYS

MONTESSORINES IDĖJOS PLEČIASI

Kaip visoje Amerikoje, taip ir Chicagoje šiuo metu vyksta didelis susidomėjimas Montessorine auklėjimo sistema. Šio sąjūdžio pradininkė yra "lietuviškoji Montessori" Marija Varnienė. Tai tikrai "lietuviškos sąžinės balsas, šaukiąs tyruose" ir randąs atgarsį amerikiečių širdyse bei prauose. Kal lietuviai į savo "gerai riedantį vežimą" pagalius kaišioja, tai iš amerikiečių pusės rodomas nuoširdus susidomėjimas lietuvių darbų; jos kviečiamos skaityti paskaitas apie Montessori auklėjimo idėjas, o lankytojai veržte veržiasi pamatyti praktišką darbą M. Varnienės "Vaikų židinėlyje." Domisi įvairūs universitetai, steigiasi tėvų rateliai, atsidaro vaikų nameliai naudodamiesi išimtinai tik šia sistema.

Spalio 17 d. ponja Nancy Rambusch skaitė paskaitą apie Montessorinį auklėjimą De Paul Universitete, Chicagoje. Nors paskaita nebuvo š-reklamuota, tačiau, klausytojų susirinko daugiau 500. Nemažai dalyvavo ir lietuviai. Ponja Rambusch yra ta dinamiškoji jėga, kurios dėka Montessorinis sąjūdis taip sparčiai plinta Amerikoje. Chicagoje lietuvių visuomenei ji jau yra pažįstama iš jos paskaitos, skaitytos šių metų pradžioje. Ji yra Amerikos Montessori Sąjungos steigėja ir vadovauja Whitby mokyklai

Greenwich, Conn., kurią lanko 200 vaikų.

Pusantrą valandos ši energinga kalbėtoja aiškino, kaip Montessoriniai auklėjimo principai padeda vaikams natūraliai išvystyti įgimtą gabumą ir išaugti sociališkai subrendusiais individualais. Tai žmonės, kurie bus aplinkos ir aplinkybių viešpačiai, o ne jų vergai.

Tą patį vakarą ponja Rambusch skaitė kitą paskaitą Dr. Dunn, M. D. rezidencijoje, Oak Parke, kur šiuo metu yra Chicago Montessori d-jos centras. Tarp 60 atsilankiusių buvo ir Amerikos Lietuvių Dr-jos atstovai. Paskaitą atidarė Prof. Dr. Urban H. Fleeg. Buvo liečiama daugiau praktiškos Montessorinių idėjų pritaikymas šeimoje ir bendrai apsiėjime su vaiku. Sekė klausimai ir valses. Oak Parke jau veikia Montessori vaikų nameliai, kuriems vadovauja panelė Flynn, neseniai baigusius Greenwich, Conn., kur šiuo metu ponja N. Rambusch ruošia 30 naujų auklėtojų.

Kaip mūsų visuomenei jau žinoma Lietuvių tarpe yra dvi Montessorininkės, dr. Marija Montessori mokinės, kurios sėkmingai rodo lietuviams tėvams ir jų vaikučiams kelią į savęs atradimą, pasiruošimą gyvenimui ir lietuviybės išlaikymą per vaiko auklėjimą.

M. Kucinienė

V. Juknevičiaus nuotrauka. E. Jokubaitienė modeliuoja vieną iš savo sukurtų suknelių per A. L. Montessori d-jos madų demonstravimą Chicagoje.

Draugijos veikla

A. L. Montessori d-jos mėnesinių susirinkimų pagrindinė šių metų tema: "Tautinis auklėjimas šeimoje". Pirmoji šio ciklo paskaita "Užmirštas vaikas - nutautėjimo priežastis", įvyko spalio m. Lapkričio 8 d. buvo skaitoma paskaita "Pirmųjų dviejų metų reikšmė tautiniam auklėjime". Paskaitas skaito pedagogė Montessorininkė D. Petrulytė.

Šalia mėnesinių susirinkimų A. L. Montessori d-ja organizuoja diskusijų ratelius, kuriuose šeimyniškai aiškinami klausimai, susiję su vaikų auklėjimu. Šitokiuose diskusijose turi progos d-jos narės patikrinti savo žinias ir pasi-semti naujų žinių.

Madų demonstravimas, įvykęs spalio 29 d., praėjo dideliu pasisekimu. D-ją dėkinga visiems svečiams, savo atsilankymu, parėmusiems dideliu A. L. Montessori d-jos užsimojimus ir darbus, kurie reikalingi lėšų. Vertingos dovanos teko šiems asmenims: dail. B. Murino paveikslas - Gr. Sabaliūnaitėi, dail. J. Pilipausko paveikslas Englewood ligininės tarnautojai (kitataučiai), dail. J. Tričio pv. - V. Vaišvilai, medžio kopytėlės - p. Kutkai ir p. Galvėnui, tautinės lėlės - dr. Tercijonui, Bajorinienei, p. Širkai, p. Simui, ir p. Kirkienei.

G. Zavadskaitė, Kanadoje gimusi, augusi ir mokslus išėjusi lietuvaitė, persikėlė iš Winnipeg į Chicago.

Dalia Šulaitytė, gyv. Cicero, Ill., patekusi į 5 kandidačių tarpą, renkant šių metų Illinois universiteto (Navy Pier skyr.) Chicagoje "Homecoming" karalienę. Ji šiame universitete studijuoti pradėjo tik ši rudenį. Dalios, o taip pat ir 4 kitų kandidačių nuotraukos, tilpo amerikiečių spaudoje.

E. Šulaitės nuotrauka

KELETAS DUOMENŲ APIE INVESTACIJŲ FONDUS

Gegužės 31 d. visų Investacijų Fondų aktyvas prašoko 20 milijonų dolerių. Per vienerius metus t. y. nuo 1960 m. gegužės iki š. m. gegužės buvo į visus fondus naujai įdėta 851 milijonas dolerių, o per tą patį laiką iš fondų buvo išimta tik 110 mil. dol.

Kaip š. m. lapkričio 1 d. The New York Times paduoda, kal kurių Investacijų Fondų akcijos per vienerius metus t. y. nuo 1960 m. rugsėjo 30 iki š. m. rugsėjo 30 d. pakilo šitaip:

Investors Mutual, Inc. nuo 10 iki 11,58 dol., The George Putnam Fund - nuo 14,24 pakilo iki 17,08 dol., Investment Co. of America - nuo 9,72 pakilo iki 11,48 dol., New York Capital Fund - nuo 13,31 iki 15,76 dol., Penn Square Mutual Fund - nuo 12,66 iki 15,30 dol., Selected American Shares - nuo 8,39 iki 10,34 dol.,

Shareholders Trust of Boston - nuo 10,95 iki 11,50 dol., United Corp. nuo 7,33 iki 8,78 dol., Wisconsin Fund, - nuo 6,01 iki 7,40 dol. Capital Shares, Inc. of New York per šių metų 10 mėnesių akcijų kainos nuo 9,81 pakilo iki 16,68 dol. Šio pastarojo fondo akcijos 75% yra pa-

remtos Apdraudimo kompanijų akcijomis (šėrais.) Nors daug kam yra labai nuobodu skaityti tos sausos skaitlinės, bet besidomintieji savo santaujų laikymu gerai padarytų paskaičiavę investacinio kapitalo akcijų kilimo procentus. J. A.

MARKET CAFE, INC.
BARAS IR RESTORANAS
Bronius Masevičius ir Vincas Kezenius, sav.
1120 HOLLINS ST. BALTIMORE 23, MD.
Tel. MU 5-9623

Tarnauja daugiau, kaip šimtą metų

PASKUTINIŲ NUTARIMU IŠMOKAMI DIVIDENDAI **3 3/4** % I. METUS

Dividendai apskaičiuojami metų ketvirčiais dviems metams ar daugiau (3 1/2 % reguliaraus plus 1/4% specialaus).

3 1/2 % per metus - *Reguliarus metų ketvirčio dividendas*

Nuo DEPOZITO-DIENOS Apskaičiuojama METŲ KETVIRČIAIS

Užėikite, rašykite ar telefonuokite bet kuriam mūsų skyriui

THE KINGS COUNTY SAVINGS BANK
A MUTUAL BANK
"...kur jūsų pinigai tarnauja tik JUMS!"
BROOKLYN, NEW YORK

Eastern Parkway Office: 539 Eastern Parkway at Nostrand Ave. Nuo pirm. iki penktadienio 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. vak. nuo 5 - 8 v. v. P. Resident 3-7000

Broadway Office: 135 Broadway at Bedford Avenue Nuo antrad. iki penkt. 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. nuo 9 v. r. - 7 v. v. STagg 2-6676

Member Federal Deposit Insurance Corporation

Kauno 22-osios vidurinės mokyklos mokytoja V. Bastienė dėsto istorijos pamoką Kauno IX forto muziejuje, buvusiose kalėjimo kamerose.

Kaz kas, kaz ka, kaz kur....

Edvardas Šulaitis

Tikrieji galvosukai mūsų spaudoje šiuo metu nėra praktikuojami. Neteko užtikti jokių galvosukų skyrių, kurie duotų progos mums palaužyti galvas, kaip kad geraisiais laikais Lietuvoje.

Bet iš kitos pusės, galvosukų pas mus padidėjo. Paskaitės dažnų reportažą, žinią ar net pranešimą spaudoje sutiksi tiek daug vietų dėl kurių turėtumei valandų valandas laukti galvas ir net už didžiausias premijas negalėtumei išspręsti reportažinių rebusų. Dažnas reportažas ar žinia pilni tokių galvosukinių žodžių: kaž kas tai, kaž ką tai, kaž kur tai, vienas (žmogus), vienoje vietoje, ir t.t. Sudėjus dalį tų galvosukinių žodelių į krūvą išėjo tokia "žinia", kokių tiesiog mirga mūsų spaudoje:

"Vienas kaž koks tai žmogus kaž kokią tai dieną viename kažkokiam tai saliuone išgėrė kaž kokio tai šnapso bonką ir kaž ką tai murmedamas su kaž kuo tai kaž kur išėjo". Būtų bergždias darbas ciutuoti daug pavyzdžių, kurie paliudytų mūsų teigimą. Bet vis tiek pora iš jų paminėsime.

Štai, skaitau spalio 28 d. Draugo dienraštį ir jame randu "JAV ir Kanados Lietuvių II-sios Dainų Šventės komiteto pranešimą". Topranešimo pirmame punkte aiškiai parašyta: "Kai kurie Dainų Šventės Komiteto nariai, norėdami pasitarnauti geresniam Dainų Šventės pasisekimui, be Komiteto nutarimo ir kai kurių kitų Komiteto narių žinios.... (pabr. mūsų. E. Š.). Kas gi buvo tie geradariai nariai, kurie norėjo prisidėti prie geresnio šventės pasisekimo žymiai daugiau negu tie, kurie apie tą reikalą nieko nežinojo, taip ir liko neaišku. Ar jie buvo tie, kuriuos iškėlė Vienybėje D.

Bielskus (už ką jis susilaukė "nepasitikėjimo pareiškimo" Liet. Bendruomenės Chicagos apyl. valdyboje), ar jie buvo tie, kurie grasino tikrojo komiteto nariui T. Blinstrubui, ar pagaliau jie buvo visai kiti?

Juk visuomenę tai domina, ypač kai kyla tokie dideli įtarimai, kaip su praėjusia dainų švente atsitiko. Jau vien faktas, jog buvo sudarytas slapstas komitetas, išspausdinti nevieši to komiteto blankai, ilgai neduota jokio paaiškinimo, kvepia nosį rėžiančia kvapais.

Tačiau pats komitetas, lygtai būtų paprasčiausias dalykas, pasitenkina pareiškimu, jog tai atliko kai kurie nariai be kai kurių narių žinios. Taip pat jis, žinoma, prašo, lietuvių visuomenę, po šio pranešimo, laikyti reikalą išsiaiškintu ir baigtu.

Mano nuomone, reikalą galima išsiaiškinti ar laikyti baigtu pačiu išsiaiškinimu, o ne prašymu jį pabaigti. Toks prašymas kaip tik iškelia dar daugiau neaiškumų ir dalyką dar labiau komplikuoja. Tokiu būdu pareiškimas atlieka tik meškos patarnavimą. Pas mus dabar yra daug galvojančių žmonių, kuriuos rebusiniai žodelyčiai nepatenkina ir jie nori rasti tvirtus atsakymus į klausimus.

Šių eilučių autorius irgi neseniai bandė išspręsti rebusą, išsiauktą mūsų spaudos. Buvo lankytasi Draugo bendradarbių susirinkime ir iš jo buvo bandyta perduoti tas spaudos žmonių mintis, kurios nepasiekia to laikraščio (Draugo) puslapių. Panašiuose susirinkimuose teko būti maždaug 7 kartus ir visada jų dalyviai dejuodavo, kad nėra jokios naudos kalbėtis, kadangi griežtesnių žodžių niekas nepaiso ir net spaudoje nepažymi.

Tad šį kartą bandyta pagelbėti tiems žmonėms. Palaukus reportažo Drauge apie šį susirinkimą (kuriame beveik nieko esminio nebuvo pasakyta, išskyrus kruopštų kalbėjusių sąrašą), bandytas duoti bent trumputis reportažas (iškeliantis tik vieną susirinkimo dalį) Vienybėje. Čia norėta duoti tik charakteringus momentus, kodėl Draugas rašo taip, o ne taip ir ką tuo reikalu kiti žmonės galvoja.

Norint reportažą padaryti "reportažišku", bandyta duoti kas ką pasakė, kas su juo nesutiko, kodėl nesutiko ir panašiai. Šioje vietoje išėjo mažutis nesusipratimas, jog viena nuomonė (paženklinta J. Kreivėno nuomone) nebuvo visiškai tokia, kokią jis norėjęs išryškinti. Kaip jis savolaiške Vienybėje vėliau pažymėjo, jis nesakęs, kad klebonus reikia peikti, bet tik prašęs juos neliaupsinti už nepadarytus darbus. Deja, jo pareiškimo, matyt, tiksliai nesuprato ne tik šių eilučių autorius, bet ir kiti klausiusieji, ypač tas, kuris šoko pikta aiškinti (apie tai buvo rašyta).

Iš kitos pusės, ilgiau galvojančiam darosi ryšku, jog tokį pareiškimą, iš tiesų, negalėjo padaryti (ar jį prisistie) žmogus (J. Kreivėnas), kuris yra klebonų pavaldinių (vargonininkų) organo (Muzikos Žinių) redaktorius.

Dar prisimenant J. Kreivėno laišką, kuriame jis pareiškė, jog šių eilučių autorius būtų buvęs naudinga išklausyti "neblogą V. Zalatoriaus pranešimą apie reportažų rašymą". Gal, iš tiesų, nemaža buvo nustota, neišgirdus to pranešimo, bet jis, matyt, ne visiems, kurie jį klausė, atnešė naudos. Pavyzdžiui, kad ir pačiam J.

D. Čibo nuotrauka

Kongresmanas Glen Lipscomb (dešinėje) aptaria Kuchel Lipscomb rezolucijos ateities akciją už pravedimą JAV-bių Kongrese su Leonardu Valiuku, tai rezolucijai remti komiteto koordinatoriumi.

Kreivėnui, kuris laiške spaudai (jau po pranešimo) kalba apie "vieną kleboną". Gerame reportaže (ar viesame laiške) žodis "vienas", jeigu jis naudojamas ne kiekybiniu matu, yra lygus "nuliui".

Bet, iš tikrųjų, J. Kreivėno ar Dainų Šventės komiteto pranešimo atveju dar nėra labai žiaurus, juos lyginant su mūsų paduota žinia apie tą saliuone bonką išgėrusį žmogų. Tačiau aš galvoju, kad daugumoje žmonių žino, jog jie su savo galvosukiais spaudoje nepralis nepastebėti, tačiau vis tiek bando. O jų bandymas paremtas dažnai net meile artimui — kam gi čia tiesiai rodyti į žmogų, kad galima durti į jų grupę, o vėliau — tęsprendžia galvosukų mėgėjai. Ir tokius už "artimo meilę" daug neverta smerkti, bet gal jiems nereikėtų galvoti, jog jie apie spaudą arba apie spaudą arba apie reportažus daug nusimano.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE...

J. Pakel, Sr., kurio vadovaujanos Chicago Savings patalpose (Western Ave. ir 63 St.) atidaryta nuolatinė lietuvių meno galerija. Šia proga verta pažymėti, kad Ch. S. Cheleden vadovaujanos Liberty Federal patalpose, Philadelphiaje, jau seniai rengiamos meno parodos.

Muzikas V. Jakubėnas rašo Liet. Enciklopedijos lietuviškajam tomui apie lietuvių muziką.

Dr. P. Bagdanavičius iš New Yorko, su seserimi Ona Strimaitiene iš Elizabeth, N. J., dalyvavo savo brolio kun. Vyt. Bagdonavičiaus sidabrinio kunigystės jubiliejaus iškilmėse bei vakarieneje.

Dr. P. Viskanta pakviestas Illinois Institute of Technology dėstyti vakarinėje mokykloje, Chicagoje.

Ir pakastas ...

Atkelta iš 5 psl.

KOMPARTIJOS PENIUKŠLIAI PRIE PRIE STALINO LOVIO

Stalino nuvainkavimas kai kam Lietuvoje atėmė didelį ir riebę kašną. Saujelei sovietinių menininkų Stalinas buvo tapęs pelninga profesija, aukso kasyklomis. Bolševikiniai kompozitoriai, dailininkai, skulptoriai rašėivos tuko ir puto iš Stalinui skirtų liaupsų, skulptūrų, teplionių.

Gamindami niekalą, T. Tilvytis, Reimeris, Valsiūnienė, Korsakas, Guzevičius-Gudaitis, Šimkus, J. Baltušis, Jonynas ir kiti. Jie kilogramais gamino Staliną liaupsinančias poetas, dainas, eilėraščius, reportažus, vaidinimus, himnus. Kompartija švaistė milijonines liaudies pinigų sumas, kad pagamintą niekalą paskleistų Lietuvoje.

Minėti rašėivos, būdami žurnalų redaktoriais, literatūros puslapių tvarkytojais, leidyklų prievaizdais, kritikais, jaunųjų rašytojų auklėmis, premijų skyrimo komisijų nariais, — patys rašė ir savo kamšalą bruko į visus knygy, spaudos, mokyklų vadovėlių puslapius. Turėtą koncesiją jie ilgai iš savo rankų neišleido.

SUSIMUŠĖ NAGINĖS SU AUTAIS

Ir štai kas įvyko: riebią Stalino keptuvę laizant bei dainas apie Staliną dainuojant, li-

teratūros laiptais ėmė kopti gabijų jaunųjų rašytojų karta. Jie pamatė, jog senųjų rašėivos kliša yra tvirtai susiorganizavusi, dailiai aptukusi ir kad jauniems bus sunku juos nuvyti nuo lovio.

Jauniems rašytojams buvo pikta: senieji medų laižė puodynę užsivertę ant galvos, o jauniems "saldybes" liepė laižyti per lango stiklą.

Rašytojų susirinkimuose, spaudos puslapiuose, konsultacijų posėdžiuose, leidyklų priekambariuose, prie uždarytų ir atdarytų durų prasidėjo senųjų ir jaunaisiais "žnaibmasis", trintis.

Vyriausioji auklė kompartija viena ranka glostė jaunuosius rašytojus, kita — Stalinui himnus rašiusius. Glostymas nieko nepadėjo. Tarp senųjų ir jaunųjų įvyko skilimas.

Stalino mirtis skilimą dar labiau pagilino. Trintis vyksta ir šandien.

Seniesiems pakaltinti jaunieji rašytojai turi svarius argumentus. Jie teigia, kad senieji, laikydami Stalino skverno, lietuvių literatūros dirvonus pavertė usnyne.

Žodžiu, Stalino asmenybės kultas rašytojų tarpe sukėlė aštrokas muštynes. Mūsų akimis žiūrint, tos muštynės yra panašios į naginių kovą su autais. Tegu mušasi!

Kitą kartą pavartysim Stalinui sudėtas giesmes ir raudas.

CHICAGOS PREKYBOS RŪMŲ DIREKTORIŲ POSĖDIS

Praeitą penktadienį įvyko Lietuvių Prekybos rūmų direktorių posėdis. Pirmininkas dr. Joseph Jerome pranešė, kad direktorius Charles Macke šitam posėdyje nedalyvaus nes jo žmona Irena ką tik pagimdžiusi sūnų. Direktoriai sutiko, kad tai yra rimta priežastis ir tėvams išreiškė linkėjimus, kad jie užaugintų gerą šiai draugijai narį.

Izdininkas A. J. Valonis pateikė duomenis apie izdo stovį. Pasirodo, LPR kapitalas sparčiai auga ir vis daugiau naujų narių įstoja.

LPR sekr. dr. Kazys Drangelis pranešė, kad daroma prisiruošimai ir ateinančių metų vasario mėnesį Lietuvių Prekybos rūmai išleis telefonų knygą, kurioje bus įtraukta kiekvieno nario vardas ir pavardė, įvairių įstaigų, profesijų, amatų bei verslopavadinimas, adresas ir telefono numeris. Į knygą bus įtraukti tikrai Lietuvių Prekybos rūmų nariai, kurie yra užsimekę duokles, ir tie, kurie dabar įsirašys į draugiją. 1962 metų duokles sumokėti arba nariu tapti galės kiekvienas, atvykęs į susirinkimą.

Čiurlonio galerijos salėje įvyko gausi pašto ženklų paroda su premijomis. Ją lankė senimas ir jaunimas.

F. Mackevičius, Brighton kėpyklos savininkas ir vienas iš Brighton parko stambiųjų biznierių pasižadėjo parūpinti Derliaus parodos Lietuvių skyriui įvairių savo produktų.

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian newspaper, established by Juozas Paukstys in 1886, is published weekly by Juozas Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn 7 N. Y. Tel. AP 7-7257. Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application.

GINTARAS Lietuvos auksas

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims pereinamaisiomis kainomis

AMBER GUILD LTD. 80-19 31st Avenue JACKSON HEIGHTS, N. Y. Tel. HA 9-5855

Pasiekiami: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Apdrauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: Virginia 3-1477

Lietuvio kelionė...

Atkelta iš 6 psl.

ma, kad jis turi dėl to mirti ir kad teismas jį radęs kaltu turi paskelbti jam mirties sprendimą. Bet esama ir "kablukų". Izraelyje mirties baismės įstatymo nėra. Žydai, norį prieš pasaulį pasirodyti išmintingais ir išganingais — Eichmaną nori nužudyti pagal Izraelio įstatymus. Ir todėl dabar, kai kaip tik šiuo metu turėjo būti paskelbtas sprendimas, jis atidėtas vėl keliems mėnesiams. Kalbama viešai ir atvirai, kad grūmiamasi tarp dvejų žydų grupių (ortodoksų ir moderniškyjų) dėl mirties baismės, įstatymo keliu, įvedimo. Jei laimės ortodoksai — Eichmanas dar nemirs, jei laimės pažangieji — Eichmanas bus pakartas ar sušaudytas.

Kas krito į akį šiaip jau nepaprasto Izraelyje?

— Nors tai ir smulkmena, bet viduraktyje kavinėse gali išgirsti įvairiausių kalbų. Besėdint vienoje Tel Avivo kavinėje, jau paryčiais, girdėjau jaunimą šūkaujant net lietuviškai... Nėra abejonės, kad tai buvo gimusieji dar nepriklausomoje Lietuvoje, vaikai tėvų, kurie ilgus metus gyveno pavergtoje ir laisvoje Lietuvoje...

Nuo žydų grįžtant prie lietuvių, persasi klausimas — ar tokioje ilgoje kelionėje teko kur nors susitikti su lietuviais?

— Mano tarnybinė paskirtis laiką buvo apribojusi iki minimumo ir dėl to negalėjau lietuvių įžieškoti ten, kur nežinojau ar jų esama ar ne. Atitrūkdamas nuo tarnybinės paskirties uždavinių, lengviau

susisiekiu su lietuviais Anglijoje ir Vokietijoje, kur, pv. Anglijoje, aplankiau lietuvių namus Londone, o Vokietijoje turėjau retos progos išsikalbėti su keliais lietuviais, kurių vieni buvo prieš porą mėnesių atvykę iš Lietuvos, o kiti tiesiai (per Lietuvą) iš Sibiro.

Kokios jų nuotaikos?

— Sviesios ta prasme, kad laimingai pasiekė laisvąjį pasaulį, rūškanos — kita prasme, kad jie išaugę jau Tarybinėje Lietuvoje į mūsų pasitangas ir veikimą, visko pertekusiame laisvajame pasaulyje, žiūri labai kritiškai ir kaltina mus labai dideliu atsilikimu "lietuviškoje galvosenoje ir veikime". Šiuo atveju pasikalbėjime dalyvavę asmenys lyg ir priekaištavo, kad jie, kaip lietuvių, iki šiol nebuvo užkalbinti jokio lietuvių laikraštiniuko ar kokio nors "laisvintojo", nežiūrint tos aplinkybės, kad jie Vakarų Vokietijoje randasi jau keli mėnesiai ir kad išsamius pasikalbėjimus su jais apie pasilaikymus Lietuvoje ir Rusijoje yra paskelbę ne tik Vakarų Vokietijos, bet ir prancūzų bei anglų spauda.

Šie iš Lietuvos ir Sibiro atvykę jaunuoliai pataisė kai kuriuos Amerikos lietuvių teigimus, savo laiku tvirtinčius, kad iš Lietuvos vėl deportuojamas lietuviškas jaunimas į Kazachstaną ir kitur. Jie sako, kad tuo laiku, tikrai buvę raginimų vykti į Kazachstaną, ir Lietuvos jaunimas be jokios prievartos registravosi ton ekspedicijon, nes tuo laiku jaunimas, atsi-

žvelgiant į labai niūrų gyvenimą pačioje Lietuvoje, registravosi važiuoti bet kur, kur tik buvo vežama nemokamai... Į Kazachstaną buvę išvažiavę 1200 jaunuolių, kurie išbuvę tris mėnesius grįžo atgal Lietuvon, palikdami Kazachstane apie 300 vyrų, panorusių ten įsikurti...

Bendrai, atvažiavusieji iš Lietuvos esą nusiskundę ypač čiai Amerikos lietuviams, kurie, jų akimis iš Lietuvos žiūrint, neturį jokios bendros linijos Lietuvos laisvinimo politikoje, esą daugiau susirūpinę savo pilvu negu tautos išlikimu, susikalbdę į daugelį srovelių, neturinčių jokios reikšmės šių dienų Lietuvai, baigė Glazė.

Chicagos ukrainiečiai šiais metais švenčia savo nepriklausomybės 42 m. sukaktį. Minėjimas įvyks Šopeno aukšt. mokyklos patalpose. Praeityje ukrainiečiai į tokius minėjimus kviesdavo ką nors iš lietuvių Studentų. Bet Studentų S-gai sunegalavus, šiais metais yra pakviestas LB Apygardos pirm. J. Jasaitis.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEwton 9-6620

Joseph Andrusis TRAVEL BUREAU

87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, 21, N. Y.

Telefonas
VI 7-4477

BILIETAI PARDUODAMI
visomis susisiekimo priemonėmis
į visas pasaulio vietas

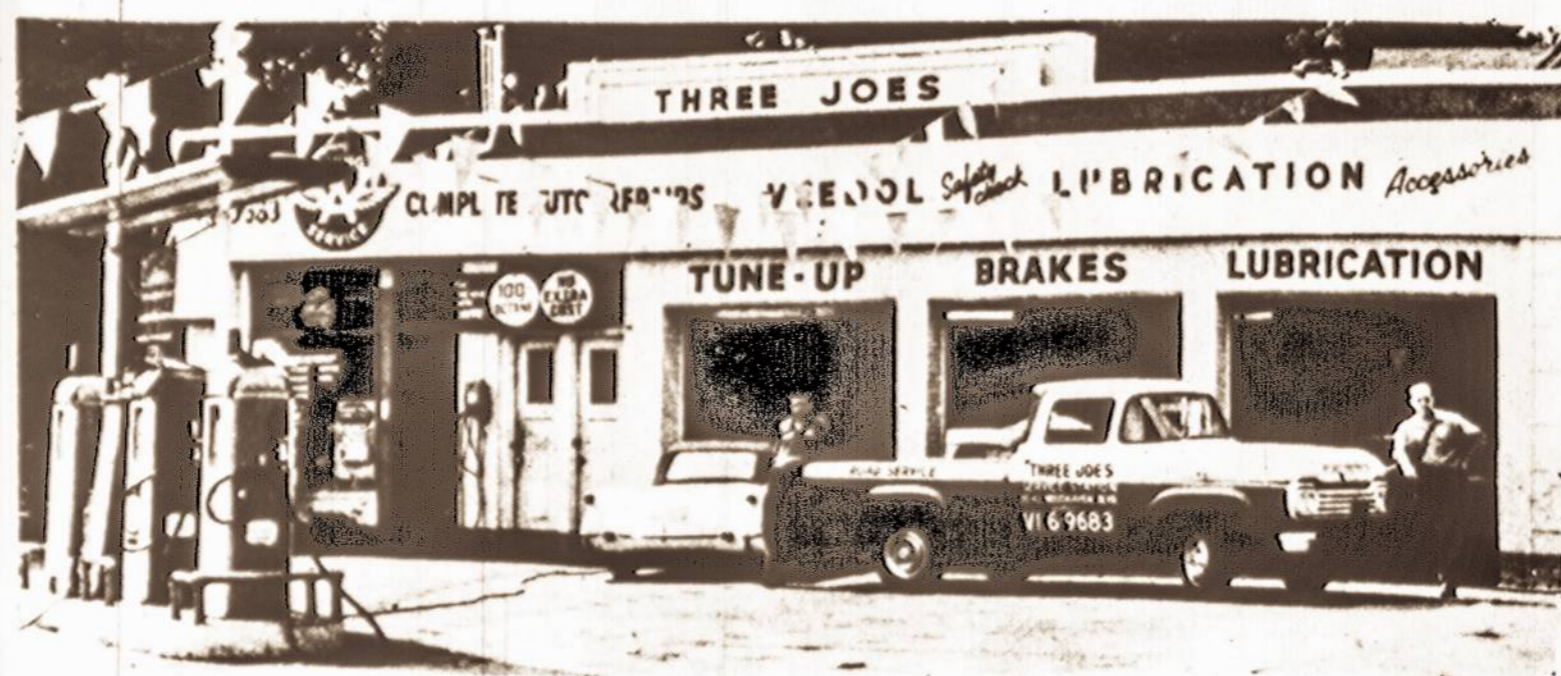
PERKANT PARDUODANT NAMUS AR ISNUOMOJANT BUTUS, APDRAUDOS, federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausių kitais reikalais, kreipkitės

HAVEN REALTY & INSURANCE

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y. TEL. VIRGINIA 7-4477

Kasdien nuo 9 val. r. iki 9 v. v. Sekm. nuo 1 v. p. iki 5 v. v.

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

NORI PIRKTI AR PARDUOTI NAMUS—TAIP PAT APDRAUDŲ REIKALAIS KREIPKIS Į

AMERICAN HOME REALTY

84-14 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. — (Forest Parkway stotis)

Tel. HICKORY 1-5220

William J. Drake

Licensed Real Estate Broker

Lietuviams specialus patarnavimas

Income Tax užpildymas

APDRAUDOS SPECIALISTAS

Šioje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro. Apdrausk nelaimingus atsitikimus prie savo nuosavybės per vieną kitą greičiau nuosavybę neparduos. Niekas kitas Tau nesuras tinkamesnių namų.

RAINBOW CORNER BAR & LOUNGE

ALFRED A. CILCIUS
Savininkas

Salė susirinkimams, vestuvėms, krikštynoms ir kitokiems pobūviams. Taip pat duodami polaidotuviniai pietūs.

106-01 Jamaica Ave.
Richmond Hill, N. Y.

Tel. Virginia 6-9506

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

PRANAS BRUČAS
Savininkas

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginia 6-9519

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAI DOTUVINIAI PIETŪS

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė

Jaukus baras

Salė susirinkimams vestuvėms ir pobūviams

Gali tilpti 200 žmonių LIETUVIŠKIEMS suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS
Savininkas

40 East 26th St. New York City

MU 3-2928

THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

Lietuvos kvota: 384 asmenys

Per metus į JAV gali atvykti tik 384 Lietuvoje gimę asmenys. Tai Lietuvos kvota. Valstybės Departamentas praneša, kad š. m. rugpjūčio 1 dienai buvo užsiregistravę JAV vizai gauti 2,502 asmenys, Lietuvoje gimę. Iš jų 176 yra privilegijuoti, nes turi JAV artimų giminių. Lengva apskaičiuoti, kad artimų giminių JAV neturintiems teks laukti vizos gana daug metų.

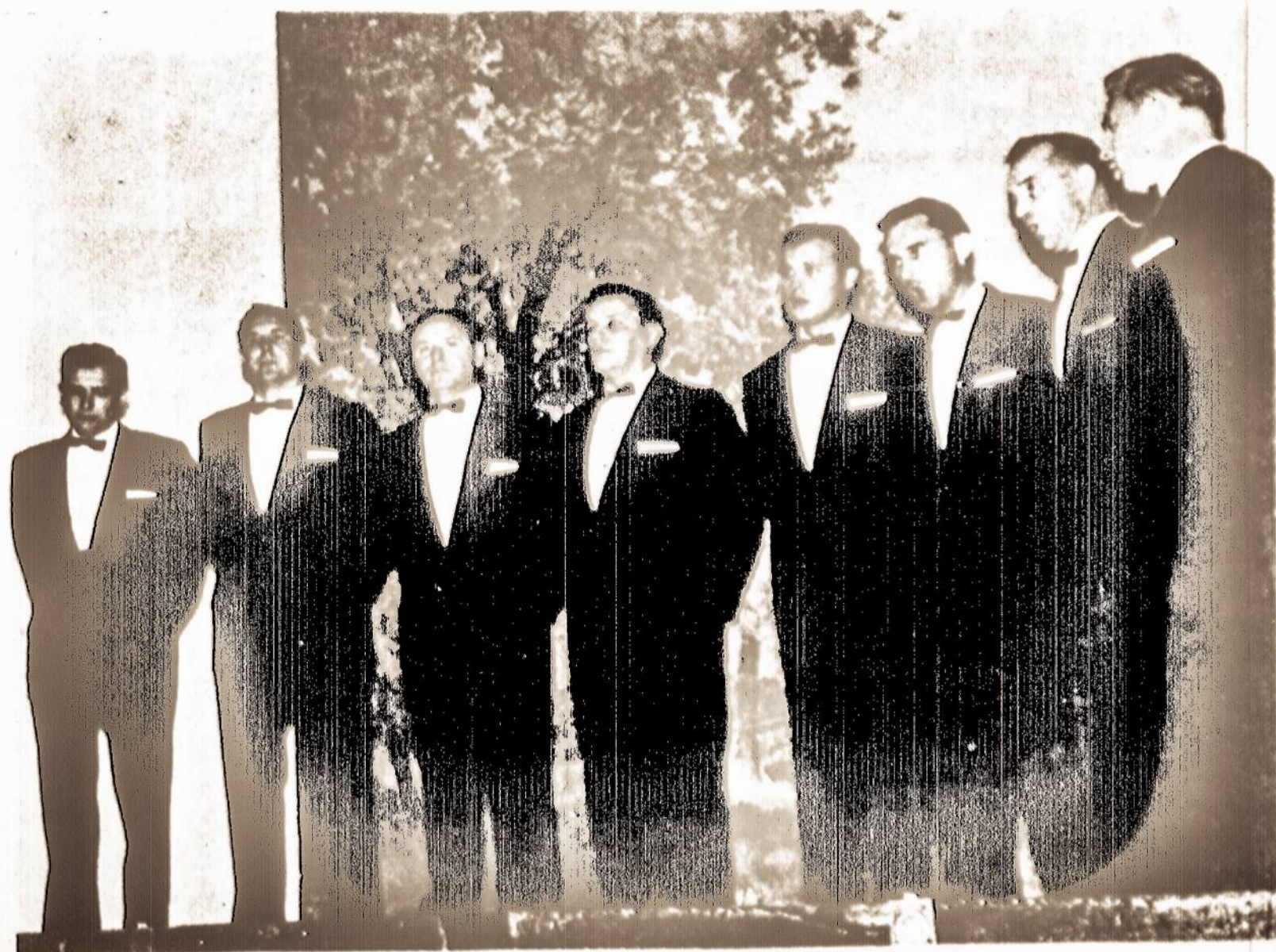
Tremtiniai lietuviai gali atvykti į JAV be kvotos ir laukimo, deja, dėl įvairių priežasčių jie labai lėtai registruojasi, o privilegijų laikas baigiasi (1962 m. liepos 1 d.)

BALFO PAJAMOS

Balfas spalio mėn. gavo tik 534 šalpos dolerius — grynų aukų. Vienam asmeniui paaukojus stambesnę sumą specialiai siuntiniams ir pridėjus kitas pajamas, viso buvo gauta 5,265 doleriai, kurių vis dėlto pritrūko to pat mėnesio operacijoms. Vien siuntiniams išleidom 2,279 dolerius; Vasario 16 gimnazijai gauta ir nusiųsta 696 doleriai. Saleziečių gimnazijai nieko negavome ir nieko nepasiuntėme. Spalio mėn. buvo išleista 217 dolerių daugiau negu gauta. (Viso išlaidų buvo \$5,482.)

PAGALBA TREMTINIAMS

Spalio mėn. Balfas Centras išrūpino ir išvežė V. Vokietijon 232,513 svarų įvairaus maisto ir 6,820 sv. aprangos. Maistas buvo gautas iš JAV vyriausybės, rūbai suaukoti dosnių lietuvių. Viso tos gėrybės išplaukė 5 atskiroms siuntoms, laivais, už kurių pervežimą apmoka «V. Vokietijos vyriausybė». Dokumentacija, apdrauda ir kiti formalumai šių siuntinių Balfui kainavo per 500 dolerių.

V. Mažeiko nuotrauka

New Yorko Vyrų Oktetas, kuris dalyvaus Lietuvos Kariuomenės minėjime lapkričio 25. (Šeštadieni, 7 val. vak.), Apreiškimo Parapijos salėje, Brooklyne. Programa taip pat dalyvaus Tautinių Šokių grupė. Kalbės prelatas Balkūnas. Minėjimą ruošia N. Y. Ranovės Skyrius.

DĖMESIO!

Jau pats laikas siųsti kalėdines dovanas bei paketus į Lietuvą ir kitus sovietinius kraštus.

Taip pat noriu atkreipti dėmesį, kad aš turiu pilną licenciją siųsti paketus tuojau ir tiesiog iš savo įstaigos — per Woodhaveno pašta, kur muitas būna apmokamas, paketai apdraudžiami ir jų pristatymas garantuojamas.

Jūsų patogumui, paketai priimami ir vakarais — nuo 6 iki 9 val.

DR. A. ŽARSKUS
Baltic Parcel Service
and Cosmos
84-17 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS VI 6-3330
(Vykstant Jamaica linija,
išlipti Forest Parkway.)

BALFO SIUNTOS

Spalių mėn. iš New Yorko Balfas pasiuntė 69 individualias medžiagų siuntas, iš kurių 33 į Lenkiją, 36 Lietuvon ir Sibiran ir vieną Brazilijon. Vaistų siuntinių buvo 22, iš jų tik du siuntiniai Lietuvon. Lenkijon vaistų nedidelius siuntinukus įleidžia be sunkumų, net ir be receptų. Tie siuntinukai dažniausiai siunčiami iš Vokietijos, tačiau vokiečių vaistų sandėliai

atsisakė parduoti vaistus be receptų. Kurie individualiai, privačiai gelbsti sergančius lietuvius Lenkijoj irgi turėtų reikalauti iš ten receptų, nes iš užsienio gauti vaistai Lenkijoje dažnai piktnaudojami. Dėl tos priežasties ir lenkai gali juos uždrausti.

NUKENTĖJUSIEMS NUO NACIŲ

Šiai problemai Balfas Centras negali daug talkinti, tik painformuoja, aiškina, parūpina anketas. Bylų neveda ir advokatų nerekomenduoja, nes tai gana komplikotos individualios bylos, už kurių laimėjimą Balfas negali imtis atsakomybės. Balfas įstaiga Miunchene daug padeda tremtiniams Vakarų Vokietijoje, kur yra dauguma nukentėjusiųjų nuo nacių.

IMIGRACIJOS RŪPESČIAI

Spalio mėn. Balfas susilaukė kelių imigrantų lietuvių, atvykusių į JAV vien Balfos dokumentais. Viena lietuvių šeima atvyko per V. Vokietiją beveik tiesiai iš Sibiro. Ją pasiūlė globoti Balfos direktorius kun. V. Martinkus. Kitiems prieglaudus teko jį ieškoti New Yorke.

Parduodamas gražus vienos šeimos šešių ir pusės kambarių namas Woodhavene. Moderniškai įrengtas. Trys kambariai atike. Aliejum šildomas. Šaltas ir šaltas vanduo. Kaina \$21,900. Kreiptis: VI 9-8079.

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis
Prekes siunčiame ir per pašta

Martha & Peter Lisauskas
64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: TWining 4-8087

BARAS IR RESTORANAS

Julius Daugmaudis, Sav.

Stiklinis baras, viena
gražiausių užėigų

273 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 4-9533

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografai, dulkių siurbliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi. TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gelės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 9-3112

ROBERT F. NARK

Apdraudos AUTO Specialistas

Any car - Any age driver

ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAIn 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVERgreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STagg 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

Dr. J. K. Valiūnas su žmona siūnčia linkėjimus iš Paryžiaus. Iš čia Valiūnai išvyko į Italiją ir Graikiją.

K. Mockus, kuri laiką buvęs VLIK'o reikalų vedėjas, paskutiniu laiku dėstęs vienoje aukštesnioje mokykloje, yra sunkiai susirgęs ir gydomas Kingstono (N. Y.) ligoninėje.

J. Trečiokienė su V. Budreckiene šią savaitę lankėsi su reikalais Washingtone.

V. K. Banelis šiomis dienomis buvo išrinktas New Yorko apskrities republikonų partijos nariu. Kiek anksčiau Banelis buvo išrinktas republikonų partijos 10 distrikto kapitonu.

V. K. Jonyas, žinomas mūsų dailininkas, jau 8 metai kai piešia kalėdines korfeles Book of the Month Club. Kortelių galima užsisakyti: 345 Hudson St. New York, N. Y.

Jurgis Juodis, dailininkas, prašo atkreipti dėmesį, kad po jo paveiksiais, atspausdintais praeitame Vienybės numeryje, turėjo būti: "Vytautas - Žalgirio nugalėtojas", o ne "Kęstutis", "Naktis", o ne "Dailininko duktė". Ir tai ne akvarėlė, bet aliejus.

Vyt. Abramaitis Balfui vajuos proga paaukėjo savaitės uždarbį. Pirmąją vajuos dieną aukojo: Dr. St. Dimas, dr. A. Starkus ir L. Norkus po 25 dol., M. Pezler 20 dol., J. Grigienė, L. Virbickas ir kun. dr. S. Valiūšaitis po 10 dol. ir M. Putinas 3 dol.

D. Klinga išvyksta porai mėnesių į Arizonos valstybę. Zada grįžti kitų metų sausio 15 d.

Gabrys Bakšys su žmona Ona, buvusia Patamsyte, lapkričio 4 d. Vyt. Belecko svetainėje minėjo savo vedybų 25 metų sukaktį. Dalyvavo apie 200 asmenų. Vakarai vedė Antanas Patamsis ir Stasė Vainauskienė.

Adv. St. Briedis, socialdemokratų grupės atstovas, išrinktas New Yorko Lietuvių Tarybos pirmininku. Tai įvyko tą pačią dieną (spalio 29) kai sukako 35 metai nuo St. Briedžio advokatavimo pradžios.

Povilas Dirkis yra autorius praeitame Vienybės numeryje išspausdinto straipsnio, "Pasaulyje Lietuvių Archyvui 10 metų", bet, deja, per neapdairumą, iškrito jo pavardė. Atsiprašome.

St. Aromiskis ir jo žmona Olga neseniai minėjo savo vedybų sukaktį, o ne 20, kaip buvo pažymėta užpraeitame Vienybės numeryje. Atsiprašoma.

Pranas Milas, vietos biznierių, su žmona praeitą savaitę lankėsi pas uošvius Gerardville Pa.

Dr. P. Neniškis, didelės tekstilės fabriko vedėjas Valenciijoje, Venecueloje, šiomis dienomis taifnybos reikalais lankėsi New Yorke. Tais pačiais taifnybos reikalais jis lankėsi ir Europoje.

A. Rėklaitis, buvęs Lietuvos kariuomenės pulkininkas, atvykęs į Atlanto pakraščiu ramovėnų suvažiavimą, aplankė Vienybės istaigą.

Alg. Gustaitis, Dailių Menu Klubo metraštininkas, prašo patikslinti V. Bakūno iš Kalifornijos paskelbimą Vienybėje: Jurgis Gliada nėra vienas iš Dailių Menu Klubo steigėjų.

Baltų Akademinės Federacijos metinė konferencija įvyks šį sekmadienį, lapkričio 12 d. 2 val. p. Estų namuose, 243 East 34 St. New Yorke. Programoje - paskaita, naujos valdybos rinkimai. Kadangi valdybonjeina ir lietuvių atstovai, svarbu, kad lietuvių studentai kuo gausiau dalyvautų. Po konferencijos - šokiai. R. K.

Šią savaitę, kaip žinoma, vyksta Tarptautinė Moterų Paroda New Yorke (Park Ave. ir 34 St.), kur Liet. Moterų Atstovybės New Yorko Klubas įrengė lietuvišką skyrių. Svarbiausia diena lietuviams bus šį sekmadienį, lapkričio 12 d., kai tarp 2 - 3 val. po pietų, vyks lietuvių programa. New Yorko lietuvių visuomenė kviečiama dalyvauti. Nuotraukoje matomos LMA narės - Ošlapienė, Virbickienė, Leveckienė, Šileikienė.

V. Mazelio nuotrauka

Daiktai ir idėjos

Jonas Rūtenis

"Nebėra liepsnų ir mano sieloj baimė" - tariu amžinos atminties A. Škėmos ŽVAKIDĖS herojai lūpomis, kai atsidūriau ties 53 Manhattan DONNEL LIBRARY CENTER ir pamačiau visuose didžiuliuose pastato languose reklaminius skelbimus apie literatūros kūrinius svetimomis kalbomis.

Atidžiai, bet drauge ir su baimė ryte prarijau didžiulį plakata, kuriame surašytos kalbos, kokiomis čia esama knygų. Atsidusau, kai radau ir LITHUANIAN. Toliau atidžiai stebėjau čia pat lange išdėliotas knygas ir vėl palengvėjo, kai radau A. Vaičiulaičio AUKSINĘ KURPELĘ, žvilgančią ir viliojančią savo prašmatniu viršeliu...

Atsirandu antrame aukšte ir, slankiodamas tarp didžiulių lentynų, randu užrašą - šviečiantį iš tolo LITHUANIAN. Sustoju ir stebiu į taip menkutę, toje didžiulėje bibliotekoje, lietuvių kalba knygų lentynėle. Darosi ir graudu ir gėda ir pikta... Pasijuntu kiek drąsiau, kai mano rankose, visai nesąmoningai, atsirado nedidukė knygelė A. Škėmos ŽVAKIDĖ... Mane kažkas lyg svirduliuojantį prilaiko... ir staiga toks švelnus lietuviškas balsas:

- Kaip malonu, kad prie šios lentynos matau lietuvi, o jau senokai bemačiau...

Prisipažinsiu, tada aš norėjau verksti, bet ir vėl mane sumišusį stiprino rankoje turimoji ŽVAKIDĖ.

- Čia dar nevisos - guodė mane lietuviškojo skyriaus vedėja p. Žilionienė. Ji dar vadovauja prancūzų ir vokiečių skyriams.

Ir ji mane, drauge su ŽVAKIDĖ, ilgomis ir vingiuotomis lentynų eilėmis vedasi į savo kabinetą parodyti ir daugiau turimų, bet dar į lentyną neparuoštų lietuviškų knygų. Tiesa, jų keliolika. Labai gražių, vertingų

bet... tai tik lašas, kuris malonios ponios kalbėjimu turi mane, su ŽVAKIDĖ rankoje, paguosti. Pasi-kalbam, paimanuojam ir drauge pasidžiaugiam, kad vis dėlto tokiose moderniškose patalpose yra ir lietuviškoji knyga, dėl kurios mūsų protėviai galvas ir kaulus Sibiro taigose paaukėjo.

Pasirodo, be jokių ceremonijų leidžiama lietuviškų knygų įsigyti tiek kiek jų reikia, bet tik viena sąlyga - reikia skaitytojų. Reikia, kad knygos būtų skaitomos, būtų jų poreikavimas. Reikia, kad jų kas nors teirautųsi, prašytų. Dėja, niekas kol kas tokios aukos nedrįsta ir nesiryžta daryti...

Praskleidžiu ŽVAKIDĖ, jos puslapis baigiasi žodžiu "uždanga" ir kiek aušteliu randu: "Ar mes pasieksime kryžkelę, kur tarp rugių ir smilgų sėdi Tavo Sūnus, medinėmis rankomis parėmęs savo sunkią galvą."

Ir tada aš rintai susimąstau. Mano bibliotekos Beatričė kažko sunerimauja ir jaučiu, kad mudu abu norime išėję į penkiasdešimtseptintąją gatvę šaukti: Lietuviai, pajudinkime žemę!

Mielas jaunime: studentai, skautai, sportininkai, tautinių šokių šokėjai, choristai, ateikite pagalbą, pagerbkite lietuviškąjį žodį ir raštą bent svetimtaučių akyse, parodykite kad jūs gyvi, kad jūs sąmoningi ir kad lietuviškosios žemės laisvė, kalba ir jos rašytas žodis gyvas, masinantis ir gajus!

Taip aš tą minutę pagalvoju. Lengva pasidarė. Rankoje laikoma ŽVAKIDĖ savo šiluma kaitino mano dėlnus ir vėl prašėsi atverčiama. Skaitau: " --- Ir aš pakėliau galvą. Nurimo didelis vėjas iš rytų, ir vėl degė žvakės, ir jų liepsnos kilo į šventyklos skliautą"...

Juozas Kleinauskas, Vienybės skaitytojas nuo 1907 metų, kai laikraštis buvo perkeltas iš Plymoutho į Brooklyną. Tais pačiais metais Kleinauskas atvyko iš Lietuvos. Gimęs 1888 m. Jurbarkiškiis. Visą laiką vertėsi ledo ir anglių pristatymo bizniu. Pradžioje arkliais, vėliau sunkvežimiu. Kleinauskas yra vienas iš senųjų Vienybės skaitytojų bei rėmėjų Brooklynė